

Florisztikai adatok a Tokaj–Zempléni-hegyvidékről és környékéről

TÜRKE Ildikó J.¹, LONTAY László¹, SERFÓZÓ József¹, ZSÓLYOMI Tamás²,
DROZD Attila¹ & PELLEŠ Gábor³

(1) Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság H-3758 Jósvalfő, Tengersizem oldal 1.
(2) Tokaji Természetvédelmi Egyesület H-3910 Tokaj, Klapka u. 47.
(3) Sátoraljaújhely, H-3980 Munkácsy M. u. 26. fsz.2.

Floristic data from the Tokaj–Zemplén Mts and the surroundings (NE Hungary)

Abstract – In our paper, we publish the most important new floristic data from the region of Tokaj Hills and Zemplén Mountains (incl. Szerencsköz, Hernád-mente, Bodrogeköz, Taktaköz, Harangod) from the last ten years. During this period, we discovered two new protected species (*Asplenium javorkae-anum*, *Epipactis nordeniorum*) in the Zemplén Mountains and seven new protected species (*Cephalanthera damasonium*, *Cirsium brachycephalum*, *Epilobium palustre*, *Epipactis palustris*, *Lycopodium clavatum*, *Pyrola rotundifolia*, *Polystichum aculeatum*) in the Hungarian part of Bodrogeköz. We found new locations of several rare species (*Epipactis exilis*, *Dryopteris expansa*, *Blechnum spicant*, *Androsace maxima*, *Orchis coriophora*, *Orchis purpurea*, *Dactylorhiza sambucina*, *Sonchus palustris*, *Cicuta virosa*). We confirmed the occurrence of four species, which have not been detected for decades (*Sedum hispanicum*, *Erysimum wittmannii* subsp. *pallidiflorum*, *Pseudolysimachion spurium*, *Botrychium lunaria*).

Keywords: distribution, North Hungarian Mountains, occurrence data, protected species, vascular flora

Összefoglalás – Cikkünkben a Tokaj–Zempléni-hegyvidék területéről és környékéről (a Szerencsközből, a Hernád-mentéről, a Bodrogeközből, a Taktaközből és a Harangodból) az elmúlt évtized legfontosabb és legérdekesebb florisztikai eredményeiről számolunk be. A Zempléni-hegységéből két új védett fajt mutattunk ki (*Asplenium javorkae-anum*, *Epipactis nordeniorum*), a Bodrogeköz magyarországi részéről pedig hét új védett fajt mutattunk ki (*Cephalanthera damasonium*, *Cirsium brachycephalum*, *Epilobium palustre*, *Epipactis palustris*, *Lycopodium clavatum*, *Pyrola rotundifolia*, *Polystichum aculeatum*). Számos ritka faj új lelőhelyére bukkantunk (*Epipactis exilis*, *Dryopteris expansa*, *Blechnum spicant*, *Androsace maxima*, *Orchis coriophora*, *Orchis purpurea*, *Dactylorhiza sambucina*, *Sonchus palustris*, *Cicuta virosa*). Továbbá sikerült megerősítenünk több olyan faj adatát, amelyek már évtizedek óta nem kerültek elő (*Sedum hispanicum*, *Erysimum wittmannii* subsp. *pallidiflorum*, *Pseudolysimachion spurium*, *Botrychium lunaria*).

Kulcsszavak: edényes flóra, elterjedés, előfordulási adatok, Északi-középhegység, védett fajok

Bevezető

Az 1870-es évek jeles botanikusa, SIMKOVICS (1877) így fogalmaz: „a Tokaj-Hegyalja növényzete új leletek által is megjutalmazza a figyelmes fűvész kutatásait”, ami éppúgy érvényes a területet botanikus szemmel először járó Kitaibelre, mint napjainkban az itt megforduló szakemberekre.

Közleményünkben az elmúlt évtized során az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság Zemp-

léni Tájegysége területéről, vagyis a Hernád, a Tisza és a szlovák-magyar határ által közrezárt területről gyűjtött legfontosabb florisztikai adatainkról számolunk be. Adatokat közlünk főként a Hegyalja, a Tokaji-hegy, az Abaúji-Hegyalja, a Szerencsi-dombság, a Hegyközi-dombság és a Központi-Zemplén területéről, kisebb számban a Zempléni-hegységgel szomszédos Szerencsközből, a Hernád-mentéről, a Bodrogközből, a Taktaközből és a Harangodból. A területről összegyűjtött további fontos adatokról egy külön cikket állítottunk össze, ahol főként a Magyar Flóratérképezési Adatbázisból (BARTHA *et al.* 2015 [1]) hiányzó előfordulásokat közöljük (TÜRKE *et al.* 2020).

Közleményünkben elsősorban védett és fokozottan védett fajok korábban ismeretlen adatait közöljük, illetve néhány esetben ezek évtizedekkel ezelőtti adatainak aktuális megerősítését. Azoknál a fajoknál, ahol az általunk gyűjtött előfordulási adatok sokaságát terjedelmi okokból nem állt módunkban mind felsorolni, ott csak azokat az adatokat vettük fel az enumerációba, amelyek a Magyar Flóratérképezési Adatbázisra (BARTHA *et al.* 2015, [1]) nézve alapmező szintjén újak.

Az adatokat a fajok alfabetikus sorrendjében, tájanként külön szakaszban közöljük. A nevezéktan KIRÁLY (2009) munkáját követi. A településekhez tartozó földrajzi nevek tekintetében az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság dűlőkataszteri térképét vettük alapul [2], továbbá néhány esetben az EOTR 1:10000 topográfiai térképek földrajzi elnevezéseivel pontosítottuk az előfordulások helyét. A fajok részletezésénél – ahol szükséges volt megemlíteni – a természetföldrajzi szempontból helyesebb *Tokaj–Zempléni-hegyvidék* helyett a köznyelvben elterjedtebb *Zempléni-hegység* elnevezést használjuk, több, a területről publikáló szerzőhöz hasonlóan (pl. SIMON 2005a,b, MOLNÁR V. *et al.* 2000, PIFKÓ *et al.* 2003). Az egyes fajok részletezésénél feltüntettük az adatgyűjtő monogramját, valamint a Közép-Európai Flóratérképezés módszertana (NIKLFELD 1971) szerinti kvadrátszámokat is.

Az irodalmi források tekintetében igyekeztünk minél teljesebb listát közölni az egyes fajoknál, ahol azonban túl sok forrás és adat állt rendelkezésünkre, ott csak azokat emeltük ki, illetve részleteztük, amelyeket az adott fajnál a legfontosabbnak ítéltünk a saját adatainkkal való összevetetőség szempontjából. A terület korábbi irodalma mellett több herbárium digitálisan hozzáférhető Borsod-Abaúj-Zemplén megyei anyagát is átnéztük (E. VOJTKÓ *et al.* 2014, TAKÁCS *et al.* 2014, 2015, NAGY *et al.* 2016, NÓTÁRI *et al.* 2017 alapján). A herbáriumi adatok közül azokat közöljük, amelyeket fontosságuk megkövetel, így pl. teljes adatsort közlünk abban az esetben, ha irodalmi forrás nem áll rendelkezésünkre, a legtöbb faj esetében azonban csak a publikációkban nem szereplő előfordulásokat soroljuk fel. Néhány fontosabb fajról herbáriumi példányt őrzünk, illetve az adatok egy részét fotókkal dokumentáltuk.

Az adatsorban használt rövidítések:

<u>Adatközlők</u>	KJ: Kóra Judit	TMO: Aggteleki Nemzeti
BA: Bereczki Attila	LL: Lontay László	Park Zempléni Tájegység
BI: Béres István	PG: Pelles Gábor	Természetmegőrzési Osztály
BS: Barati Sándor	PZ: Petrovics Zoltán	munkatársai 2014-ben:
DA: Drozd Attila	SJ: Serfőző József	Türke Ildikó J.
FB: Fakla Béla	Suj: Sulyok József	Fakla Béla
FR: Farkas Roland	SZA: Sztuhai Anett	Zsolyomi Tamás
FNSZ: Füssi-Nagy Szabolcs	SZZS: Szegedi Zsolt	Éles Eszter
HF: Herceg Ferenc	TH: Thomas Haberler	Sztuhai Anett
HA: Huber Attila	TP: Tóth Péter	
HaA: Halász Antal	VV: Virók Viktor	
TIJ: Türke Ildikó Judit	VR: Verbinyecz Róbert	
	ZST: Zsolyomi Tamás	

Herbáriumok

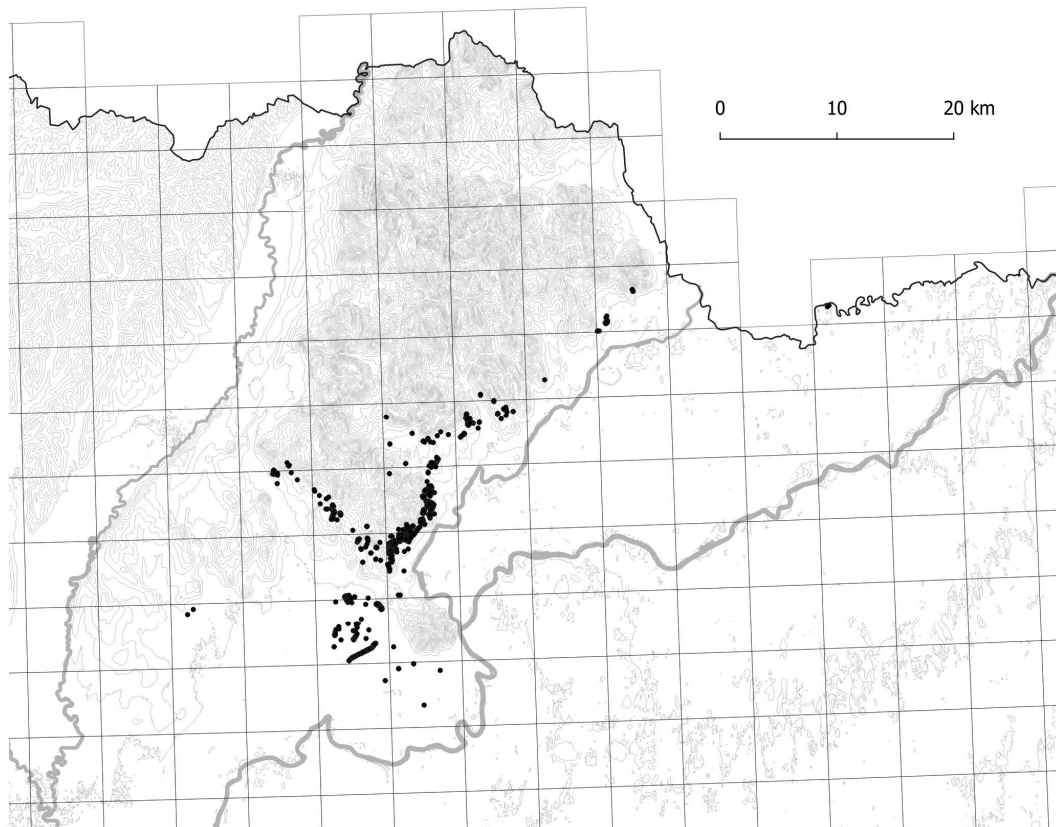
DE-Soó: Debreceni Egyetem Soó Rezső Herbárium, Debrecen
DE-Siroki: Debreceni Egyetem Siroki Zoltán Herbárium, Debrecen
BPU: Eötvös Loránd Tudományegyetem Herbárium, Fűvészkert, Budapest
EGR: Eszterházy Károly Egyetem Herbárium, Eger
GK: Pannon Egyetem Georgikon Kar Herbárium, Keszthely
BP: Magyar Természettudományi Múzeum, Növénytár, Budapest
HTIJ: Túrke Ildikó Judit magángyűjteménye, Erdőbénye

Enumeráció

Tokaj–Zempléni-hegyvidék
(Tokaji-hegy, Hegyalja, Abaúji-Hegyalja, Központi-Zemplén,
Szerencsi-dombság, Hegyközi-dombság), Szerencsköz, Hernád-völgy

- Allium paniculatum*** L. – *Herb.*: Takács (2010): Abaújszántó (DE-Soó). *Lit.*: Kiss (1939) és újabban MOLNÁR & TÜRKE (2007): Bodrogkisfalud, Szegilong. *Ined.*: Tállya: Palota-hegy, lejtősztyeppben [7793.3] (TIJ 2014, HTIJ).
- Androsace maxima*** L. – *Herb.*: Soó (1951): Tarcal. *Lit.*: FARKAS (1999) Tarcal határából, VIRÓK *et al.* (2004) a tállyai Patócs-hegyről írja. *Ined.*: Mezőzombor: Sós-dűlő (ZST 2014), Királytető, szőlőparlagok között kötörmelékese helyen [7893.2] (TMO 2015).
- Aquilegia vulgaris*** L. – *Herb.*: Hulják (1938): Erdőbényén, a Nagy-Mondoha D-i oldalán a szőlők feletti cserjésben találta (DE-Soó), bár itt valószínűleg kivadulásról lehetett szó, a faluban ugyanis kedvelt dísznövény. Vida (1957): Telkibánya felé a Nagy-völgyben gyűjtötte (EGR). *Lit.*: Kiss (1939) a Tokár-tetőről írja sziklás helyről, ritkás bükkösből. SIMON (1974) az újhuta Flórika-forrás mellől említi. Újabban PATALENSZKY (2012) Baskón a Gázsóréten találta meg. *Ined.*: A Zempléni-hegységben is ritkának számító faj, több újabb őshonos előfordulása került elő. Regéc: Vajda-völgy fenyő elegyes bükkös tisztásán szélén [7594.3] (LL 2011); Nyíri: Vörös-víz-oldal tisztás szélén [7494.3] (LL 2012); Füzér: Piszkés-tető cserjésedő útrézsűben [7494.4] (LL 2012).
- Asplenium adiantum-nigrum*** L. – *Lit.*: HAZSLINSZKY (1866): Tolcsva, Erdőbénye környéke. FARKAS (1999): Gejec-tető (helyesen Abaújszántó, Gejec-tető). *Ined.*: Tokaj: Lencsés-árok [7894.3] (ZST 2007).
- Asplenium javorkaeanum*** Vida – A Zempléni-hegységre új! *Lit.*: Legközelebbi adata az Aggteleki-karsztról (Tornanádaska: Alsó-hegy) származik (FARKAS 1999), ahonnan azonban az utóbbi években valószínűleg eltűnt (VIRÓK *et al.* 2016). *Ined.*: Tarcal: Turzó-dűlő, mesterséges kő támfalak üregeiben [7894.3] (ZST 2017). Megjelenése meglepő, hiszen egy alapvetően meszes alapkőzethez kötődő fajról van szó. A határozásban segítségünkre volt Sramkó Gábor (Debrecen).
- Aster sedifolius*** L. – A részletes feltárómunkának köszönhetően közöljük a faj pontos hegyaljai elterjedési térképét (1. ábra). Munkánk során azt tapasztaltuk, hogy a réti őszirózsa a szőlőparlagok első megtelepedői között van, és a Hegyalján általánosan elterjedt faj. *Herb.*: Siroki (1954): Sárospatak (DE-Siroki). *Lit.*: Számos adatát közölték már korábban a Hegyaljáról (pl. Kiss 1939, Soó & HARGITAI 1940, FARKAS 1999, PIFKÓ *et al.* 2003, MOLNÁR & TÜRKE 2007, MARSCHALL & TUBA 2009, MOLNÁR *et al.* 2016). *Ined.*: Tállya: Bojták, Fördős-tető, Nyírjes, Koldu szőlők; Mád: Sarkad-hegy, Hintós, Kis-hegyek; Rátka: Herceg-köves-hegy [7793.4] (TIJ 2015); Szegi: Somos, Cigány-hegy, Murány-dűlő [7794.3] (TIJ, FB 2014); Olaszliszka: Sajgó, Kulcsár, Lőkötő-dűlő; Erdőbénye: Omlás, Hangyás-Mogyorós, Becski földek [7794.1] (TIJ, FB 2014); Tolcsva: Elő-hegy, Bartalos, Gyopáros, Vár-hegy, Serédi-dűlő, Nyakvágó, Ciróka, Mandulás; Sáradsadány: Szár-hegy dűlő; Vámosújfalú: Rány-tető

[7794.2] (TIJ, FB, BA 2015); Erdőhorváti: Szőlők alja [7694.4] (FB 2015); Sátoraljaújhely: Somlyód, Bessenyei-oldal [7695.2] (TIJ 2015).

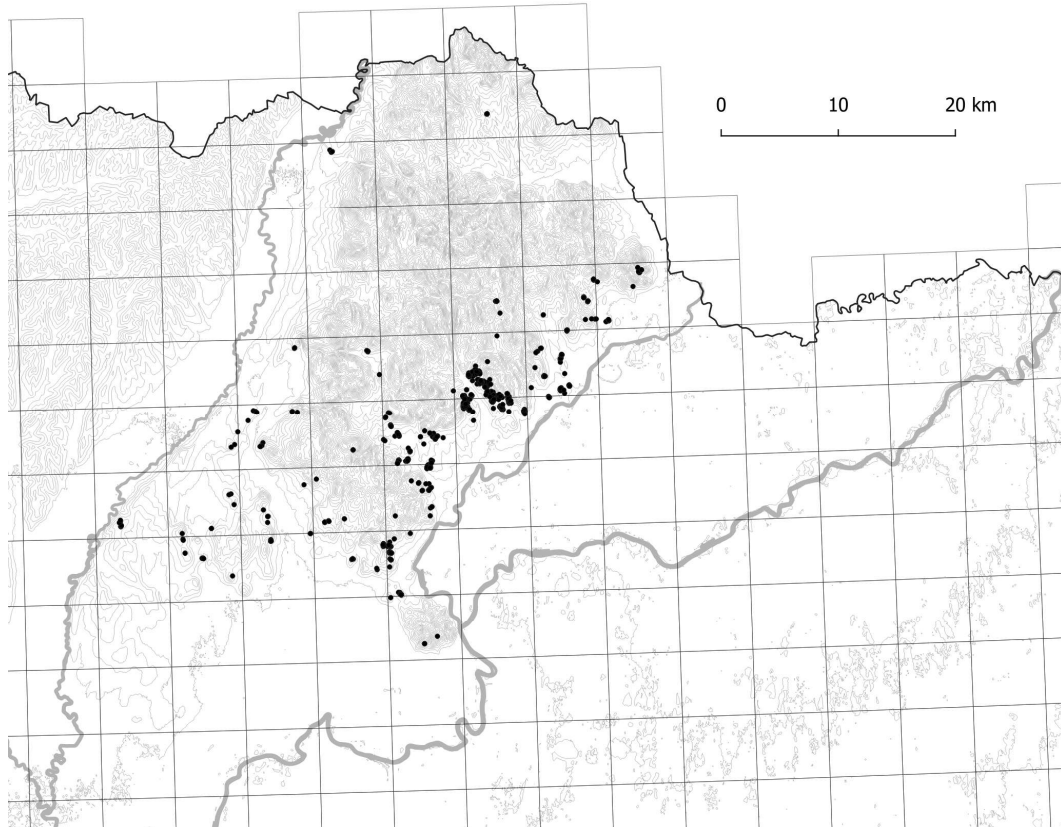
1. ábra Az *Aster sedifolius* elterjedése a vizsgált területen
 Fig. 1 Distribution of *Aster sedifolius* on the study area

Asyneuma canescens (Waldst. et Kit.) Griseb. et Schenk – Szórványos előfordulású faj a Hegyalján. Herb.: Hulják (1936): Szerencs; Soó (1948): Abaújszántó (DE-Soó); Siroki (1943): Abaújszántó (DE-Siroki); Isépy (1962): Abaújszántó (BPU). Lit.: Elsőként HAZSLISZKY (1864, 1866) említi Abaújszántóról, Tokajból és Tolcsváról, pontosabb helymegjelölés nélkül. Később LAKATOS (1975) a „Szerencsi-szigethegységéből” (Szerencsi-dombságból) Szentistvánbaksa Bika-rétről írja le (FARKAS 2010). SIMON (2005b) a boldogkőváraljai Tekerés-völgyből említi. Újabban BARATI *et al.* (2009) a Monoki Őr-hegyről, MOLNÁR *et al.* (2016) Abaújszántóról közli. Ined.: Tállya: Dorgó-tető [7793.4] (ZST 2011); Legyesbénye: Fuló-hegy [7892.2] (KJ 2013); Bekecs: Nagy-hegy [7893.1] (KJ 2013). Jó állapotú lejtősztyepp gyepekben.

Blechnum spicant (L.) Roth – Hazánkban sokáig csak az Alpokajjáról volt ismert. Lit.: Legközelebbi előfordulása Kassabéla mellől ismert (FUTÁK 1966). A Zempléni-hegységből először Halász Antal publikálta a faj Ördög-völgy feletti előfordulását (HALÁSZ 2008), majd 2016-ban a Borindzásról is előkerült (KÁLLAYNÉ 2018). Ined.: Regéc: Harasztos letermelt fenyves alatt, nyíresedő vágásterületen [7594.3] (SZZS 2007); Nagyhuta: Pap-hegy útrézsűben, mészkérülő bükkös szélén [7594.4] (SZZS 2008).

Botrychium lunaria (L.) Sw. – Herb.: Vajda (1948): Nagyhuta: Kőkapu, Határ-völgy, Komlóskavölgy (BP). Azóta nem került elő. Legközelebb a Zempléni-hegység szlovák területein (FUTÁK 1966), a Bükkben (MOLNÁR *et al.* 2016) és Aggteleken (PENKSZA & SALAMON 1997,

VIRÓK *et al.* 2016) fordul elő. *Ined.*: Nagyhuta: Kékszűrő kisavanyodó gyepten [7695.1] (PG 2009).

2. ábra A *Chamaecytisus albus* elterjedése a vizsgált területen
Fig. 2 Distribution of *Chamaecytisus albus* on the study area

Cephalanthera longifolia (Huds.) Fritsch – A hegyvidék viszonylag elterjedt faja, a Hegyalján viszont már ritkán fordul elő. *Herb.*: Soó (1937): Sátoraljaújhely: Magas-hegy (DE-Soó). *Lit.*: A hegység belsejéből származó adatai régről ismertek (ld. pl. KISS 1939, Soó & HARGITAI 1940, BORSOS 1959, SIMON 2005b). A Hegyaljáról Sárospatak és Sátoraljaújhely környékéről vannak régebbi adatai (CHYZER 1905, KISS 1939). Adataink egy része a régi megerősítése, néhány új lelőhellyel kiegészítve. *Ined.*: Erdőhorváti: Hajagos-oldal, Szelek-fej, Hegyes-hegy gyertyános-tölgyesekben [7694.1] (SZZS 2017); Sárospatak: Bancsi-gödör gyertyános-tölgyes eróziós árokban [7695.1] (LL, TP 2011); Sátoraljaújhely: Hosszú-domb [7595.4] (SZZS, TP 2015), Kecse-hát, Magas-hegy gyertyános-tölgyesekben [7695.2] (SZZS 2016); Bodrogolaszi: Bodó-hegy szőlőparlagon kialakult erdősdő lejtősztyeppben [7794.2] (TIJ 2018).

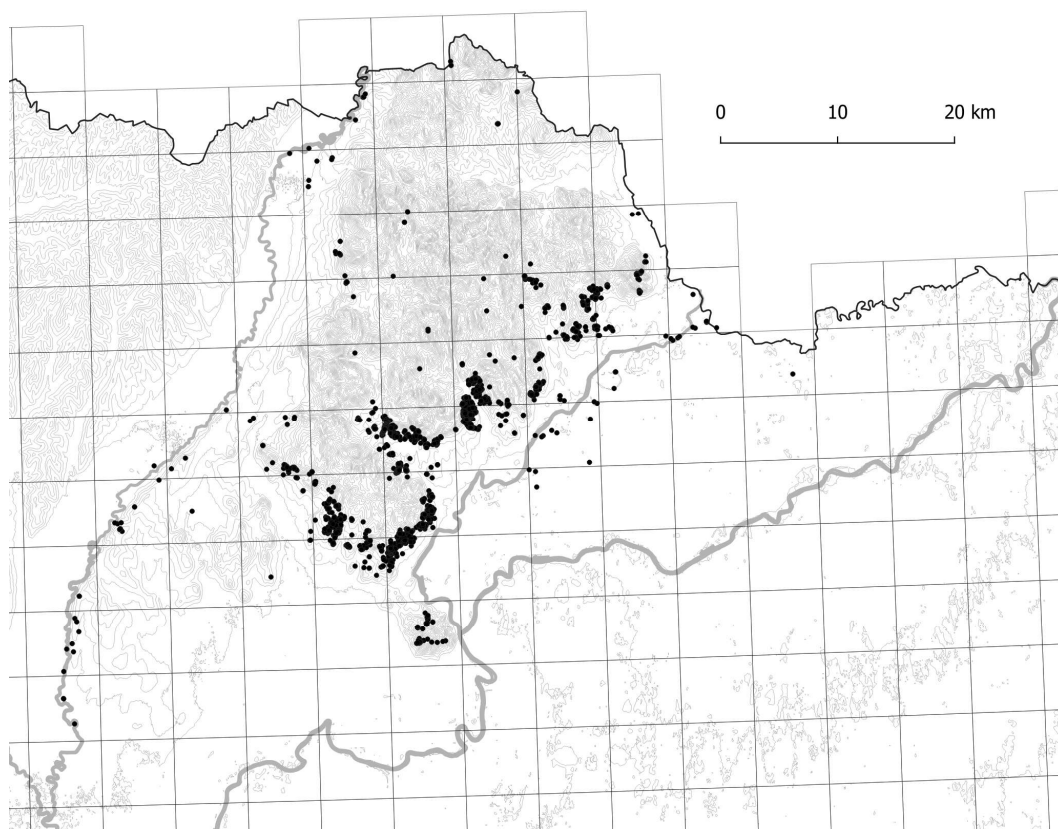
Chamaecytisus albus (Hacq.) Rothm. – Gyakori védett faj a Hegyalján (2. ábra). Nem különösen érzékeny, mezsgyékben, parlagon szélén is előfordul, ha van a közelben propagulumforrás, akkor korán betelepül a felhagyott parcellákba. *Herb.*: Hulják (1912): Abaújszántó, (1924): Tolcsva; Hargitai (1938): Sárospatak; Soó (1938): Boldogkőváralja. *Lit.*: CHYZER (1905): Tolcsva; KISS (1939) a Hegyaljáról több helyről közli; Soó & HARGITAI (1940): Sárospatak. Újabban MOLNÁR & TÜRKE (2007), MOLNÁR *et al.* (2016). *Ined.*: részben KISS (1939) adatainak megerősítése: Sátoraljaújhely: Bessenyei-oldal, Szár-hegy-alja, Boda-dűlő [7695.2] (TIJ, FB, BA 2015); Hercegkút: Gombos-hegy, Fürdő-dűlő [7695.3] (TMO 2014);

Komlóska: Mogyorós-tető [7694.2] (DA 2014); Olaszliszka: Csontos, Sajgó; Erdőbénye: Messzelátó, Nagy-ösztvér, Eresztvény, Lapos-Mogyorós [7794.1] (TMO 2014), Felső-liget [7793.2] (TIJ 2018); Baskó: Hallgató-tető [7693.4] (SJ 2012); Rátka: Kerek-tölgyes, Éj-hegy [7793.4] (TMO 2014); Olaszliszka: Sajgó [7794.3] (TMO 2014); Bodrogkeresztúr: Henyedomb [7894.3] (ZST, FB 2016); Gönc: Rózsás-tető [7593.2] (TIJ 2016); Füzérkomlós: Körtvélyes [7494.4] (LL 2010). Szőlőparlagokon, lejtősztyepekben.

Clematis alpina (L.) Mill. – *Lit.*: HULJÁK (1997): Hollóháza felett a Hosszúbérc oldalában található meg a Zempléni-hegység magyar oldalán először. A hegység szlovákiai részén ismert (FUTÁK 1982), jelzett előfordulási helye légvonalban kb. 45 km-re északra található a Hosszúbérctől. Azóta újabb helyről nem közölték. *Ined.*: Nyíri: Vörösvíz-oldal, egykori bányász-gödörök szélén, bükkösben (SZZS 2011).

Cnidium dubium (Schkuhr) Thell. – A Bodrogköz mocsárrétjeire jellemző faj felkúszik a Hegyalja alacsonyabban fekvő üde gyepeire is. *Lit.*: A Hegyaljáról egyedül Kiss (1939) említi Olaszliszkaról, de nem derül ki, hogy az ártéri rétekről van-e ez az adata, vagy a hegylábi részről. *Ined.*: Előkerült Erdőbényéről a Messzelátó alján levő vizenyős rétről [7794.1] (TIJ 2017), és Sima közeléből, a Mocsilda-völgy patak menti kaszálórétjéről [7693.4] (TIJ 2017) is.

Dactylorhiza sambucina (L.) Soó – A Hegyaljára új! *Herb.*: Legközelebb: Simon (1955): Telkibánya: Bohó-rét (BPU). *Lit.*: HAZSLINSZKY (1864) említi Abaúj Vármegye hegyi rétejéről. A Zempléni-hegységből a Bohó-rétről és környékéről (SIMON 1977, 2005b, MOLNÁR V. 2011) valamint Telkibánya: Hemzső-rétről (MATUS *et al.* 2019) van recens adata. *Ined.*: Komlóska: Matisz-domb erősen erdősödő lejtő- és erdősztyepp mozaikból [7694.4] (LL 2017).

3. ábra A *Dianthus collinus* elterjedése a vizsgált területen
Fig. 3 Distribution of *Dianthus collinus* on the study area

Dianthus collinus Waldst. et Kit. – *Lit.*: Már KISS (1939) és MOLNÁR & TÜRKE (2007) is jelzi, hogy kimondottan gyakori a Hegyalján (ld. továbbá MOLNÁR *et al.* 2016, MATUS *et al.* 2019, FARKAS 2010). A részletes feltáró munkánknak köszönhetően tájegységünkben teljesebb képet kaptunk e faj elterjedési viszonyairól is (3. ábra). *Ined.*: Tállya: Galyagos, Palota-hegy [7793.3], Vár-hegy, Fördös-tető, Vány-hegy; Mád: Sarkad-hegy, Ősz-hegy alja [7793.4] (TMO 2014); Felsődobosza: Uraság-dűlője [7792.2] (KJ 2013); Erdőbénye: Felső-liget, Becsk; Sima: Csonkás [7793.2], Alsó-csörgő [7693.4] (TIJ 2017); Tolcsva: Meleg-máj, Gyopáros, Bartalos [7794.2] (TMO 2014); Erdőhorváti: Hajagos-oldal [7694.1] (FB 2014); Hejce: Ligetek [7593.4] (TIJ 2017); Sátoraljaújhely: Nagy-Cepre, Tompa-dűlő [7595.4] (TIJ, FB, BA 2015); Gönc: Róka-dűlő, Rózsás-tető, Haraszka [7593.2] (TIJ 2016). További adat: Füzér: Oldal-föld [7494.4] (LL 2011). Parlagokon, lejtőgyepekben.

Dryopteris carthusiana (Vill.) H. P. Fuchs – A Zempléni-hegység középső és északi részein gyakori faj (ld. pl. SIMON 2005*a,b*), a Hegyaljáról azonban kevés adata ismert, az alábbiakban ezen terület régi és új adatait közöljük. *Herb.*: Simon & Jakucs (1949): Sárospatak (DE-Soó). *Lit.*: KISS (1939) még csak néhány helyről említi: Erdőbénye: Sás-patak, Erdőhorváti: Kis-Tolcsva-patak. Újabban is csupán szórványos adatait közölték a térségből (MARSCHALL & TUBA 2009, MOLNÁR *et al.* 2016, 2018). Tapasztalataink szerint szinte minden hűvösebb patak völgyben megtalálható. *Ined.*: Erdőbénye környékéről több helyről is előkerült: Aranyosi-völgy (SuJ 1996, 2003), Alsó-liget [7793.2], Tábortag-patakok mentén, Sötétes alja sziklahasadékban, Bényei-patak mentén több helyen [7794.3], Kis-erdő égeresében [7794.1] (TIJ 2018, HTIJ); Tállya: Kopasz-hegy, vízszivárgásos, tőzegmohás helyen több tő [7793.4] (TIJ 2018); Makkoshotyka: Nagy-mély-völgy, patak mentén [7695.1] (TIJ 2018, HTIJ).

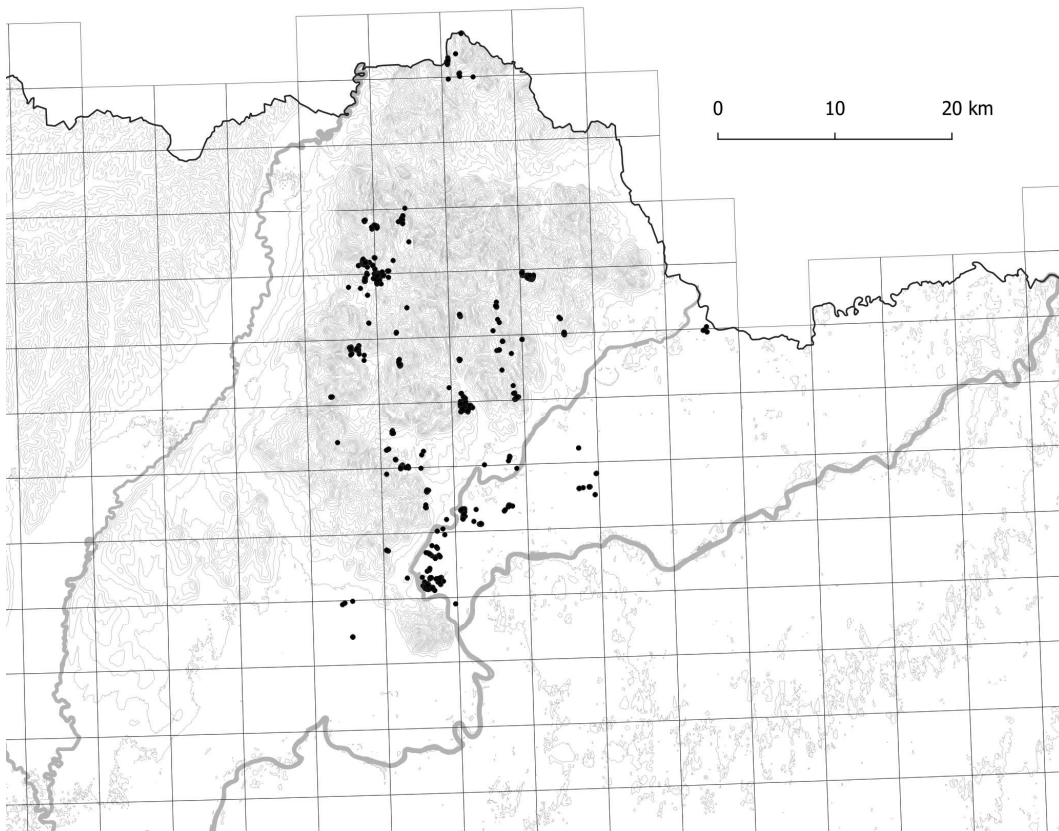
Dryopteris dilatata (Hoffm.) A. Gray – Az egész Zempléni-hegységből kevés adata van. *Lit.*: FARKAS (1999), MOLNÁR *et al.* (2016), CSIKY *et al.* (2018). A Hegyaljáról MARSCHALL & TUBA (2009) közli Sárospatak Király-hegyről (ezt az adatot mi is megerősítettük). Mád környékéről flóratérképezési adata ismert (Szalóky I., [1]). Tapasztalataink szerint a *D. carthusiana*-nál jóval ritkább, de sokszor vele együtt fordul elő és a hegység északi részein kívül a Hegyalja hűvösebb patak völgyeiben is gyakran megtalálható. *Ined.*: Tokaj: Tarmag-kőbánya [7894.3] (ZST 2007); Erdőbénye: Zelenád-gödöri-tag [7794.3], Kis-erdő [7794.1] (TIJ 2018, HTIJ); Abaújszántó: Aranyos-völgy [7793.2] (TIJ 2018); Erdőhorváti: Haraszt-tisztás [7694.3] (TIJ 2018, HTIJ); Sárospatak: Király-hegy [7695.3] (DA 2014). További adatok a hegység belsejéből: Regéc: Csaponta-forrási tag [7594.3]; Kovácsvágás: Négy-Szappan [7595.3]; Kishuta: Szőlőske [7594.2] (SZZS 2016).

Dryopteris expansa (C. Presl) Fraser-Jenk. – Az előző két fajnál sokkal ritkább. *Herb.*: Simon (2007): Hollóháza (BPU). *Lit.*: FARKAS (1999) már említi a Zempléni-hegységből, MOLNÁR *et al.* (2016): Komlóska; KEVEY (2015): Fony; CSIKY *et al.* (2018): Telkibánya. A Hegyaljáról eddig csak Mád környékéről volt flóratérképezési adata (Szalóky I., [1]). *Ined.*: Tállya: Kopasz-hegy vízszivárgásos, tőzegmohás helyen [7793.4] (TIJ 2016, HTIJ); Sárospatak: Király-hegy [7695.3] (DA 2014); Erdőbénye: Zelenád-gödöri-tag patak menti égeresben [7794.1] (TIJ 2018, HTIJ). További adat a hegység belsejéből: Pálháza: Kemence-patak-völgye [7594.2] (DA 2014).

Echium maculatum L. – Számos herbáriumi és irodalmi adatát ismerjük a hegységből. *Lit.*: A legtöbb irodalmi adat a Hegyaljáról származik (ld. pl. HAZSLISZKY 1866, CHYZER 1905, JÁVORKA 1935, KISS 1939, HARGITAI 1940, SIMON 2005*a*, MOLNÁR & TÜRKE 2007, FARKAS 2010, FARKAS 2011). *Ined.*: Komlóska: Matisz-domb [7694.4] (LL, TP 2011); Bodrogolaszi: Lencsés-dűlő, Somos-szőlő [7795.1] (LL 2014); Sárospatak: Kis-hegy [7695.3] (LL 2011); Bekecs: Csillag [7892.4] (PZ 2012); Monok: Pipske [7892.2] (PZ, ZST 2011); Nagyhuta: Kékszűrő [7695.1] (PG 2009); Fony: Dabroka-tag [7693.2] (SJ, BI 2012); Arka: Tő-hegy [7693.3] (SJ 2016); Baskó: Akasztó-domb [7693.4] (BI 2011). Jó állapotú lejtőgyepekben.

- Epilobium palustre*** L. – A Zempléni-hegységben nagyon ritka. Herb.: Soó (1939): Pálháza (DE-Soó). Innen azóta nem került elő. Lit.: Eddig csak a Bohó-rétről volt recens adata (MATUS *et al.* 1993) és a hegység szlovákiai részéről ismert néhány előfordulása (BERTOVÁ 1988). Ined.: Nagyhuta: Komlóska-völgy, lápréten, *Thelypteris palustris*-ok társaságában. Soó Rezső vélhetőleg a közelből gyűjtötte [7594.4] (TIJ 2017).
- Eleocharis carniolica*** W.D.J. Koch – Herb.: A Központi-Zemplénből több régi és újabb adata is ismert. Jávoka (1951): Kemence-patak-völgye; Csapody (1953, 1955): Kőkapu; Boros (1954): Kishuta: Lackó-hegy, Bózsva: Senyő-völgy (BP). Hulják (1940): Kemence-patak; Matus & Molnár (2002): Regéc: Bohó-rét; Matus & Takács (2011): Telkibánya (DE-Soó). Siroki (1967): Háromhuta: Nagy-bekecs (DE-Siroki). Lit.: SIMON (2005a) 1954-ben Középhuta mellett a Kemence-patak mellől közli. FARKAS (1999): Kőkapu, Gyertyánkúti-rétek. Ined.: Regéc: Bekecs-oldal [7594.3] (PG 2010). Siroki Zoltán valószínűleg a közelből gyűjtötte.
- Epipactis albensis*** Nováková & Rydlo – Lit.: Molnár V. Attila közli a füzéri Vár-hegyről (MOLNÁR V. *et al.* 2000), továbbá FARKAS (2010) jelzi Hernádszentandrásnál nemesnyarasokból. Ined.: Mogyoróska: Kert-alja-erdő, a regéci vár parkolója melletti gyertyános-tölgyesben [7694.1] (HaA 2017).
- Epipactis atrorubens*** (Hoffm.) Besser – Lit.: Hulják János adatait Kiss közli (1939): Hejce: Fonyi erdő, Óhuta: Huta-völgy-patak; Soó & HARGITAI (1940): Hercegkút: Darnó. Újabban Vojtkó András Füzér környékén találta meg (2004 [1]), FARKAS (2011): Erdőhorváti: Pusztavárról és a Szár-hegyről közli. Ined.: Füzér: Kelemen-bérc, bükkösben [7494.2] (LL 2008).
- Epipactis exilis*** P. Delforge – Lit.: Hazánkban csak a Kőszegi-hegységből és a Zempléni-hegységből ismert faj. PELLÉS (1997) a mikóházi Málnás-völgyből közli, és jelzi, hogy a faj várhatóan máshonnan is előkerül. Ined.: 2018-ban Erdőbénye Felső-Ligetről került elő igen hasonló élőhelyről, mint a mikóházi: bükkös erdő mély völgyében, patak mellett két tő [7793.2] (TIJ 2018). A határozásban segítettek Makádi Sándor (Budapest) és Molnár V. Attila (Debrecen).
- Epipactis nordeniorum*** Robatsch – A Zempléni-hegységre új! Lit.: Legközelebbi adata a Börzsönyből származik (MOLNÁR V. 2011). Ined.: Háromhuta: Huta-völgy (PG 2010) [7694.1]; Erdőbénye Felső-Liget, Bényei-patak mentén néhány 10 tő [7793.2] (TIJ 2018). A faj határozásában segítségünkre volt Molnár V. Attila (Debrecen).
- Epipactis purpurata*** Sm. – Herb.: Kárpáti (1951): Nagy-Péter-Ménkő, Pinkút, Pálháza. Lit.: Adatainak többsége a Zempléni-hegység középső és északi részéről származik: Kiss (1939): Füzér: Vár-hegy, Háromhuta: Szurok-hegy, Regéc: Vár-hegy. A hegyaljáról csak Erdőbénye mellől volt ismert: FARKAS (2011): Erdőbénye: Szokolya. Ined.: Gyertyános-tölgyes és bükkös állományokból került elő. Kéked: Szurok-hegy [7494.1] (SZZS 2017); Pányok: Ökör-hegy [7494.3] (SZZS 2013); Füzér: Hajagos [7494.2] (SZZS 2016); Gönc: Új-hegy [7593.2] (SZZS 2017); Fony: Kőszáli-erdő; Bagoly-kő [7593.4] (TIJ 2017); Regéc: Lapuhas [7594.3] (LL 2010); Nagyhuta: Nagy-Som-hegy [7595.3], Lengyel-vályú-forrási tag [7695.1]; Mogyoróska: Farkas-verem, Tölgyes-tető [7694.1] (SZZS 2017). Újabb adat a Hegyaljáról: Erdőhorváti: Kerekded [7694.3] (TIJ 2019).
- Equisetum hyemale*** L. – Herb.: Simon Tiborné (1955): Makkoshotyka felett, ill. Középhuta, patak mellett (DE-Siroki). Lit.: MARGITAI (1933): Kishuta: Kemence-patak-völgy. Kiss (1939) Középhutából említi a Nagy-Tolcsva-patak mellől. Simon Tibor 1961-ben Telkibányán a Nagy-patak-völgyben találja meg (SIMON 2005b). Ined.: Hollóháza: Belterület [7494.4] (LL 2009); Nagyhuta: Felső-határ-völgy [7594.4] (TIJ 2018); Erdőhorváti: Hegyes-hegy [7694.1] (LL, TP 2011); Sárospatak: Radvány-völgy [7695.1] (PG 2008). Patakparti égeresekben.

Erysimum witmannii* subsp. *pallidiflorum (Jáv.) Jáv. – A taxon típusterülete a váci Naszály és a Börzsöny (JÁVORKA 1912). Később a Zempléni-hegységből is előkerült (lásd alább Hulják J. és Margittai A. adatait), majd SIMON (1992) határozója forrásmegjelölés nélkül jelezte még a Bükkből és a Tarnavidékről. Az utóbbi területekről és a Zempléni-hegységből azóta nem erősítették meg a jelenlétét. BARINA (2009) még említi a Bükkből és a Zempléni-hegységből, végül BARTHA *et al.* (2015) térképén csupán a naszályi és börzsönyi előfordulásai jelennek meg, míg a zempléniiek (az erősen kérdéses bükki és tarnavidéki adatokhoz hasonlóan) elmaradtak. A közelből még a Gömör-Tornai karsztról ismert (MICHALKOVÁ 1999, VIRÓK *et al.* 2016). Zempléni előfordulását ezúton erősítjük meg. *Herb.*: Hulják (1938): Arka, (1940): Erdőbénye (BP). *Lit.*: HULJÁK (1926): Tállya, (1938): Boldogkőváralja; MARGITTAI (1938): Bodogkőváralja; SIMON *et al.* (2007): Tállya környéki száraz rét. *Ined.*: Erdőbénye: Szokolya-oldal [7793.2] (PG 2010); Arka, Boldogkőváralja: Tó-hegy több száz tó [7693.3] (PG 2010). Kőtörmelékes hegyoldalakon.

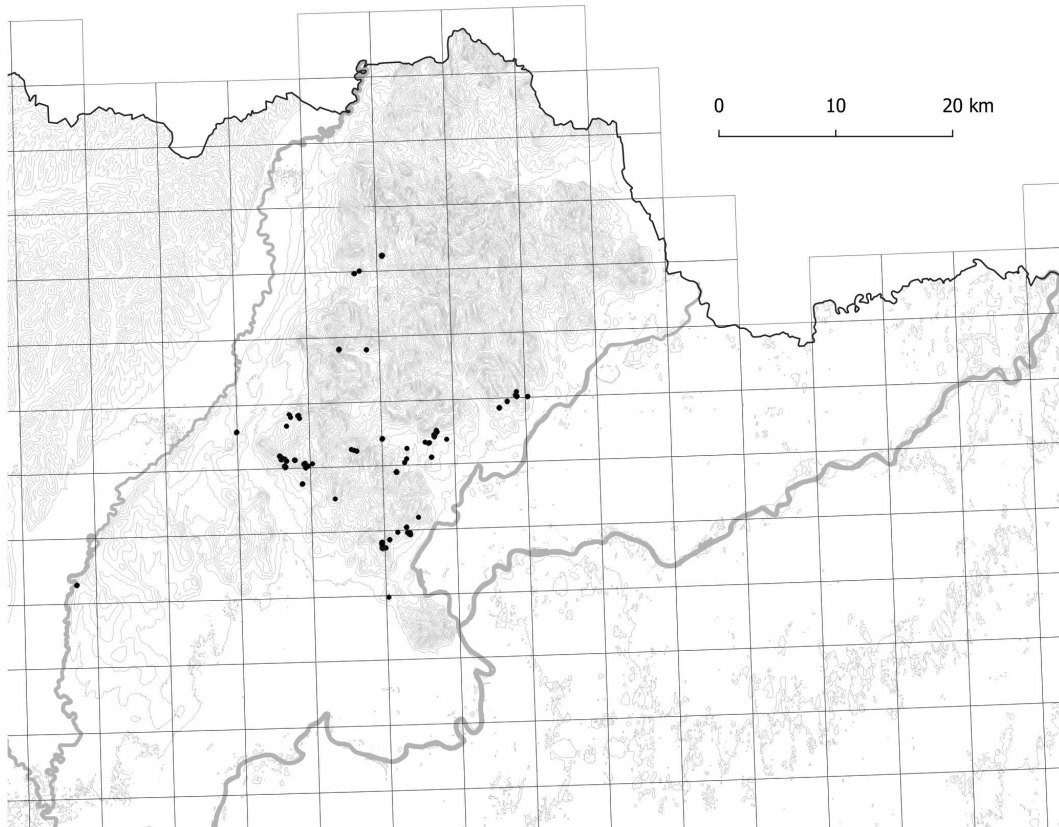

4. ábra A *Gentiana pneumonanthe* elterjedése a vizsgált területen
 Fig. 4 Distribution of *Gentiana pneumonanthe* on the study area

Gentiana pneumonanthe L. – A Zempléni-hegység üde hegyi rétjeiről régóta ismert (pl. KISS 1939, SIMON 2005*a,b*, FARKAS 2011, MOLNÁR *et al.* 2016, 2019). A Hegyalján már ritkábban fordul elő. Korábbi adatait innen részletezzük. *Herb.*: Hulják (1939): Tállya: Murány; Jakucs (1950): Erdőbénye: Vár-hegy (DE-Soó). *Lit.*: KISS (1939): Mád, Tállya. Újabbán MOLNÁR & TÜRKE (2007) közöl adatokat innen. *Ined.*: Erdőbénye határából több új helyről is előkerült: Hecke plató helyzetű pangóvízes árokban (TIJ 2016), Messzelátó alja völgyalji vizes élőhelyen (TIJ 2017), Kis-Ösztvér üde rétről (TIJ 2015). További adatai hegyi rétekről,

- regenerálódó parlagokról: Abaújalpár: Urbános-rét [7693.4] (SJ 2013); Tállya: Villongó [7793.2] (SJ 2017); Tolcsva: Gyopáros, Bartalos; Erdőhorváti: Meleg-máj [7794.2], Rigócska [7694.4] (TMO 2014), Közép-bérc, Kopaszka [7694.2] (LL, TP 2011); Sárospatak: Király-hegy, Fürdő-dűlő [7695.3] (TMO 2014); Olaszliszka: Nagy-Meszes [7794.3] (TMO 2014). További adatok a hegység belsejéből: Füzér: Magas-tető, Mik-rét [7494.4] (SZSZ, TP 2012), Drahosi-rét [7494.2] (LL 2008); Nagyhuta: Kékszűrő [7695.1] (LL, TP 2011); Regéc: Kovács-domb-alja [7694.1] (SJ 2010); Fony: Nagy-Mocsolya, Egresék-dűlő [7693.2] (SJ 2012).
- Geum rivale** L. – *Lit.*: Magyarországon eddig csak a Putnoki-dombságból észlelték a fajt (PENKSZA & SOMLYAY 1999). A Zempléni-hegység északi részén is meglehetősen ritka fajt (BERTOVÁ 1992) a hegység magyarországi részén először 2003-ban Mogyoróska mellett Nagy Gábor és Hegedűs Attila találta meg (NAGY 2011). *Ined.*: Adatunk Nagy Gáborék adatának pontosítása. Mogyoróska: Baskói-rét, Farkas-domb [7694.1] (ZST, SZA 2012). Égerliget szélén ezres nagyságrendű állomány.
- Gladiolus imbricatus** L. – *Herb.*: A hegység belsejéből több helyről ismert: Egey (1931): Komlócska (BP); Hulják (1937): Regéc (DE-Soó), Mogyoróska, (BP), (1938): Telkibánya (DE-Soó), Fony (BP); Schudich (1938): Füzér; Boros (1949): Pálháza; Vajda (1954): Bózsva; Siroki (1961): Háromhuta (DE-Siroki); míg a Hegyaljáról csupán kevés régi adata származik: Bánó (1948) Tállya: Dorgó-tető (BP); Vida (1953): Erdőbénye (EGR). *Lit.*: A hegység belsejéből KISS (1939), Soó (1940), HARGITAI (1944), SIMON (2005a,b, 2007) közölnek adatokat, újabban PATALENSZKY (2012): Baskón, MATUS *et al.* (2019) Telkibányán találja meg. A Hegyaljáról KISS (1939) írja a sárospataki Radvány-rétről, és Tállyáról (Erdőbénye) a Szokolya-hegyről. *Ined.*: Több hegyi rétről és láprétről is előkerült. Telkibánya: Csepegő-kúti-tag [7594.1] (SZSZ 2008); Regéc: Kovács-domb-alja [7694.1] (LL, TP 2012); Baskó: Magyar-rét [7693.4] (ZST 2009), Bika-rét [7694.3] (BI, SJ 2011), továbbá előkerült Mád községhatárából a Pipiske-kúti tagból dózerút mentén levő erősen cserjésedő hegyi rétről [7793.4] (SJ 2018).
- Gymnadenia conopsea** (L.) R. Br. – A Központi-Zemplénben több helyről ismert (KISS 1939, SIMON 1977, MATUS *et al.* 1993), a hegység déli részén már sokkal ritkább alább erről a területről részletezzük az adatokat. *Herb.*: Soó (1947): Tokaj: Nagy-Kopasz (DE-Soó). *Lit.*: KISS (1939): Abaújszántó: Aranyosi-völgy, Erdőbénye: Szokolya, Erdőbényefürdő: Bogán-hegy, Erdőhorváti: Kis-Tolcsva-patak, MATUS *et al.* (2019): Telkibánya. *Ined.*: Tállya: Fürdő-s-oldal; Mád: Kúkjá-tető [7793.4] (TIJ, FB, ZST 2014); Baskó: Magyar-rét [7693.4] (SJ 2017), Bika-rét [7694.3] (HA 2017).
- Gymnocarpium dryopteris** (L.) Newman – A Zempléni-hegység északi részén gyakori faj (ld. pl. KISS 1939, JÁVORKA 1935, SIMON 2005a, CSIKY *et al.* 2018, MATUS *et al.* 2019) a Hegyalján jelentősen megritkul. Alább ezen terület adatait részletezzük. *Herb.*: Boros (1952): Erdőbénye; Soó (1948): Erdőbénye (DE-Soó). *Lit.*: KISS (1939): Erdőbényefürdő: Bogán-hegy, Erdőhorváti: Kis-Tolcsva-patak; Soó & HARGITAI (1940): Károlyfalva: Somlyód. Újabban MOLNÁR *et al.* (2016): Erdőhorváti: Cseke-kő. *Ined.*: Erdőbénye: Felső-Liget patak mentén [7793.2] (TIJ 2018). További új adatok a hegység északi részéről: Mogyoróska: Három-hegy [7693.2] (BI, DA 2014); Regéc: Csenkő-patak-völgye [7594.3] (LL 2013); Füzér: Bogdány-hegy, Fagyos-forrás völgyfő [7494.4] (BS 2017).
- Inula germanica** L. – A hegyvidék déli, löszös területeiről voltak eddig adatai *Herb.*: Siroki (1943): Abaújszántó szőlőhegyen; Soó (1947): Tokaj: Nagy-Kopasz (DE-Soó). *Lit.*: HAZSLISZKY (1866): Tokaji-hegy, Hegyalja; KISS (1939): Abaújszántó, Boldogkőváralja, Tokaj, Tállya, Hejce; SIMON (2005a,b): Tokaj. Újabban MOLNÁR & TÜRKE (2007) és MOLNÁR *et al.* (2016) közöltek adatokat. Most többek között a Hegyalja északibb részéről is előkerült. *Ined.*: Abaújszántó: Kassi-szőlő [7793.1] (2014 TMO); Legyesbénye: Fuló-hegy [7892.2] (TIJ, FB 2015); Tállya: Nyerges-hegy [7793.4] (TIJ, FB 2015); Sárospatak: Szemince-hegy [7695.3] (TIJ 2015). Szőlőparlagokról, sztyepprétekről.

***Inula helenium* L. – Herb.** Simon (1951): Regéc: Hutai-patak (BPU). **Lit.** Szerencs környékéről már Kitaibel említi (GOMBOCZ 1939), BOROS (1970) Vajda László adatát közli Kékedről. Eddig nem volt recens adata a térségből, annak ellenére, hogy a környékről az Aggteleki-karsztról, a Cserehátból és a Putnoki-dombságból is több adata van (pl. VIRÓK *et al.* 2004, VOJTKÓ 2008). **Ined.** Erdőbénye környékéről került elő közút mellől [7794.3] (SuJ 2005). Azóta évekig nem találtuk, mert az út szélét rendszeresen lekaszálták, 2018-ban azonban az elmaradt kaszálás miatt termést is tudott itt érlelni (TIJ 2018). Pányokról is előkerült a Vízmű-tagból, a falu temetőjétől nem messze [7494.3] (SZZS 2019).

5. ábra Az *Iris aphylla* subsp. *hungarica* elterjedése a vizsgált területen
Fig. 5 Distribution of *Iris aphylla* subsp. *hungarica* on the study area

***Iris aphylla* subsp. *hungarica* (Waldst. et Kit.) Hegi – Herb.** Hulják (1940): Erdőbénye Vár-hegy; Jávorka (1936): Tállya (DE-Soó). **Lit.** Már Kitaibel is említi Monokról (GOMBOCZ 1939), HAZSLINSZKY (1864) és KISS (1939) a Hegyaljáról több adatot közöl. BOROS (1930) Tokajról, Soó & HARGITAI (1940) Abaujszántóról és Boldogkőváraljáról, az utóbbi településről HULJÁK (1938) is írja. LAKATOS (1975): Peréről, Felsődobszáról, Újcsalánosról, SIMON (2005a): Peréről írja. Újabban MARSCHALL (2004) Erdőbénye; MOLNÁR & TÜRKE (2007): Monok, ahonnan azóta valószínűleg eltűnt (Molnár Cs. *ex verb.*); FARKAS (2011): Abaujszántó, Erdőbénye, Olaszliszka. **Ined.** A Hegyalján nem ritka lejtőszeppekben, erdőszéleken, akár mezsgyéknben is előfordul. Több új helyről is előkerült, ezek közül a fontosabbakat emeljük ki: Bodrogkeresztúr: Messzelátó [7894.1] (TIJ 2015); Olaszliszka: Galagonyás (TIJ 2016); Erdőbénye: Becsk-tető [7794.1] (SJ 2014), Szokolya-oldal [7793.2] (PG 2004); Fony: Kis-Szárkő [7693.2] (FR 2010); Komlóska: Matisz-domb [7694.4] (LL

2017); Sáradsadány: Szár-hegy [7794.2] (LL 2011); Bodrogolaszi: Lencsés-dűlő [7795.1] (LL 2017); Tállya: Palota-hegy [7793.3], Rohos [7793.1] (SuJ 2005); Boldogkőváralja: Polánkai-tag [7693.4] (SuJ 2005); Tarcsl: Kereszt-hegy, Terézia-domb [7894.3] (ZST 2005). Két talán legérdekesebb adata: Sóstófalva: Hoporty a Hernád szakadópartján [7891.2] (PZ 2012), és előkerült Regéc Nagy-Szárkőről [7594.3] (FR 2010) is, ami az eddig ismert legészakibb előfordulása a Zempléni-hegységéből.

Iris graminea L. – Lit.: Szórványos adatai vannak a környékről. Elsőként Kitaibel (GOMBOCZ 1939) említi Tállya (Erdőbénye) Szokolya-hegyről, ahonnan recens adata is van (FARKAS 2011). KISS (1939): Monok: Kővágó-tető, Sárospatak: Radvány-rét, Szerencs: Hideg-völgy; Soó (1938): Füzéri vár; Soó & HARGITAI (1940): *Iris graminea* subsp. *pseudocyperus* „Tállya felett, Abaújszántó felé”. A fenti adatok nagy része azóta nem került megerősítésre. Újabban MOLNÁR *et al.* (2016) Fonyról jelzi több helyről. Ined.: Baskó: Akasztó-domb [7693.4] (SJ 2017); Fony: Tekenős-alja [7693.2] (SJ 2016); Regéc: Dabroka-dűlő [7694.1] (SJ 2016); Szentistvánbaksa: Magas-part (Bika-rét) néhány tő erdőssztyeppreton [7792.3] (BS 2010). A Hernád-mentéről régebben egyáltalán nem volt adata.

Iris sibirica L. – Lit.: A hegységéből több helyről ismert (pl. KISS 1939, MATUS 1997, SIMON 2005b), újabban MOLNÁR *et al.* (2016): Regéc; PATALENSZKY (2012): Baskó: Bika-rét, Pásztor rét, Erdőbénye: Nagy-Mondoha; TAKÁCS *et al.* (2016): Erdőbénye: Alsó-rétek (az EOTR térképszelvény alapján helyesen: Nagy-rétek – Takács A. *in litt.*). Ined.: A Zemplén déli részén ritkának számít. Erdőbénye: Messzelátó [7794.1] (TIJ 2017); Sima: Alsó-csörgő [7793.2] (TIJ 2017); Sátoraljaújhely: Fogarasi-rét [7695.2] (LL, TP 2011) mocsárrétekről. További adatok a hegység központi részéből: Pusztafalu: Rigó degradált üde gyepek mélyedésében [7495.1] (SZSZ, TP 2013); Füzér: Németki-dűlő üde hegyi réten [7494.4] (LL, TP 2012); Felsőregmec: Dobonya láprét maradványfolton [7495.4] (LL 2009); Baskó: Akasztó-domb [7693.4] (SJ 2012); Erdőhorváti: Hegyes-halom [7694.4] (LL 2017).

Lathyrus lacteus (M. Bieb.) Wissjul. – Herb.: Felföldy (1943): Tokaj: Nagy-Kopasz (DE-Soó); Simon (1962): Tolcsva (BPU). Lit.: HAZSLISZKY (1866): Hegyalja; SIMON (2005b): Szerencs: Aranka-tető. Újabban MOLNÁR & TÜRKE (2007): Szentistvánbaksa, Tállya; TAKÁCS *et al.* (2016): Tarcsl: Kiskopasz; MOLNÁR *et al.* (2016): Boldogkőújfalu. Ined.: Bodrogkeresztúr: Lapis-oldal [7894.1] (TIJ 2017); Mád: Becsek [7893.2] (TIJ, FB 2015); Erdőhorváti: Vég-hegy [7694.4] (LL 2011); Bodrogolaszi: Bihajka [7794.2] (TIJ, FB 2015), Lencsés-dűlő [7795.1] (LL 2016); Sárospatak: Szemince-hegy [7695.3] (LL, TP 2011), természetesebb lejtőszeppekben.

Lathyrus nissolia L. – Herb.: Takács (2013): Tokaj (DE-Soó). Lit.: A Hegyalján nem ritka. HAZSLISZKY (1866): Hegyalja; CHYZER (1905): Sátoraljaújhely; KISS (1939): Bodrogolaszi, Bodrogkeresztúr, Mád, Sátoraljaújhely, Tolcsva; SIMON (2005a): Komlóska. Újabban MOLNÁR & TÜRKE (2007), MOLNÁR *et al.* (2017, 2018). Ined.: Bodrogkeresztúr: Kővágó [7894.1] (KJ 2013); Mád: Kővágó [7893.2] (FB 2013); Tállya: Vasút alja [7793.3] (SJ 2017); Tolcsva: Meleg-máj [7794.2] (TIJ 2016); Erdőbénye: Omlás [7794.1] (TIJ 2016); Regéc: Parlag-kőszál [7694.1] (TIJ, DA 2017); Makkoshotyka: Makra-tető [7695.1] (LL 2013); Sátoraljaújhely: Ortás, Felső-rét [7695.2] (LL 2013); Komlóska: Alsó-Pudinka [7694.4] (TIJ 2018). Parlagokon, útszéleken, száraz gyepekben.

Lathyrus sphaericus Retz. – Herb.: Soó (1933): Tokaj: Kopasz-hegy (BPU). Lit.: SIMON (2007) említi a Kopasz-hegyről. Legközelebb az Aggteleki-karsztról van még adata (VIRÓK *et al.* 2015: Komjáti). Tapasztalataink szerint a hasonló élőhelyeken megjelenő *L. nissolia*-nál ritkább, védelemre érdemes faj. Ined.: Erdőbénye: Becsk [7794.1] (ZST 2011); Bodrogkisfalud: Vár-hegy [7894.1] (ZST, TIJ 2016) idősebb szőlőparlagon.

Limodorum abortivum (L.) Sw. – Lit.: A Zempléni-hegységéből eddig csak Regéc (Nagyhuta) környékéről, és a Tokaji-hegyről volt adata (ld. FARKAS 1999, MOLNÁR *et al.* 2011, [1]). Ined.: Erdőhorváti: Kerek-fej, zárt tölgyesben [7694.4] (BS 2014).

- Linum hirsutum*** L. – *Herb.*: Hulják (1931): Sátoraljaújhely: Vár-hegy (DE-Soó); Soó (1948): Abaújszántó: Sátor-hegy (BPU); Siroki (1971): Tokaj (DE-Siroki). *Lit.*: Löszhöz kötődő faj, viszonylag ritka a Hegyalján (KISS 1939, BARTHA *et al.* 2015). Újabban FARKAS (2011) közöl adatokat: Abaújszántó: Sátor-hegy, Erdőhorváti: Nyugodó. *Ined.*: Abaújszántó: Süveges-hegy löszös lejtőgyepben (TIJ 2016).
- Linum tenuifolium*** L. – *Herb.*: Thaisz (1910): Abaújszántó: Sátor-hegy; Anonym (1949): Tokaj (DE-Soó); Siroki (1971): Tokaj (DE-Siroki). *Lit.*: HAZSLISZKY (1866), CHYZER (1905): Tokaji-hegy. Újabban MOLNÁR & TÜRKE (2007) közöl adatokat: Monok: Szőlős-hegy, Szerencs. *Ined.*: Monok: Ór-hegy lejtősztyeppben [7792.4] (FR 2012); Bodrogkeresztúr: Baktereskőbánya, jellegtelen, kiüresedett lejtőgyepben. [7894.1] (TMO 2014); Tarcsl: Terézia-domb [7894.3] (ZST 2005).
- Listera ovata*** (L.) R. Br. – A fajról szórványos adataink állnak rendelkezésre a hegységből. *Herb.*: Matus & Takács (2010): Telkibánya, Regéc; Takács (2009): Tokaj (DE-Soó). *Lit.*: HAZSLINSZKY (1864), CHYZER (1905): Tokaji-hegy; KISS (1939): Óhuta, Regéc; Soó (1940): Tolcsva; SIMON (2005b, 1977), NAGY (2011): Mogyoróska: Hármás. *Ined.*: Bodrogkeresztúr: Henye-domb lejtőgyepben [7894.1] (FB, ZST, SZA 2014); Nagyhuta: Komlócska-völgy [7594.4] (LL 2013); Gönc: Új-hegy erdőszéli tisztáson [7593.2] (SZSZ 2017); Füzér: Sarjános-rét erdősdő felhagyott legelőn [7494.4] (SZSZ 2013); Erdőbénye: Csonkási-erdő spon-tán rezgőnyárral és erdei fenyővel betöltődő irtásterületen [7793.2] (TIJ 2018).
- Lycopodium clavatum*** L. – A hegység középső és északi részein gyakori korpafű dél felé megritkul. Az alábbiakban a hegység déli területéről származó adatokat emeljük ki. *Herb.*: Soó (1948), Borsos (1952): Erdőbénye (DE-Soó); Somlyay (2002): Erdőbénye: Csorgó-völgy, Brónok-völgy, Tállya: Galambos (BP). *Lit.*: KISS (1939): Sárospatak: Nagy-Száva-hegy; EGEY (1958, In SIMON 1992): Sárospatak: Király-hegy, Ciróka; Soó & HARGITAI (1940): Sárospatak: Pusztadélő. *Ined.*: Erdőbénye: Magyar-rét útrézsűben [7793.2] (SJ 2012); Mád: Bomboly-bánya [7793.4] (ZST 2007). További új adatok a hegység központi részéről: Füzér: Pizskés-tető [7494.4] (PG, SZSZ 2011); Pusztafalu: Égések [7495.3] (PG, SZSZ 2011); Fony: Meleg-oldal [7593.2] (SZSZ 2007); Regéc: Suta-patak-völgye [7594.3] (SZSZ 2013); Kovácsvágás: Hercegekúti-patak-völgye [7595.3] (SZSZ 2008); Alsóregmec: Devra [7595.4] (SZSZ, TP 2013); Fony: Dabroka-tag [7693.2] (BI 2017); Baskó: Sajtház-kert [7694.3] (SJ 2014).
- Onosma arenaria*** Waldst. et Kit. – *Herb.*: Zsák (1901): Tokaj: Nagy-Kopasz; Jávorka (1936): Sátoraljaújhely: Sátor-hegy; Hulják (1936): Tarcsl: Terézia-domb; Soó (1938): Tállya; Siroki (1943): Abaújszántó: Sátor-hegy (DE-Soó); Soó (1947): Tokaj: Kopasz-hegy (BPU); Hulják (1938): Boldogkőváralja (BP). *Lit.*: HAZSLINSZKY (1866): a tállyai, mádi hegyekről és a Tokaji-hegyről írja. KISS (1939): Abaújszántó, Sátoraljaújhely, Tállya, Tokaj. Újabban MOLNÁR & TÜRKE (2007): Tállya: Rohos. *Ined.*: Erdőhorváti: Agáros-tető [7694.4] (TIJ 2014); Sáradsadány: Szár-hegy [7794.2] (TIJ 2014); Sátoraljaújhely: Sátor-hegy [7695.2] (TIJ 2014). Minden esetben jobb állapotú lejtősztyeppben.
- Ophioglossum vulgatum*** L. – Erről a nehezen észrevehető fajról az egész hegységből csak szórványos adatok állnak rendelkezésünkre. Valószínűleg sokkal gyakoribb. *Herb.*: Matus & Takács (2015): Regéc: Bohó-rét (DE-Soó). *Lit.*: Soó & HARGITAI (1940): Füzérradvány; BOROS (1954): Telkibánya; SIMON (2005b, 1977): Regéc. Újabban MOLNÁR *et al.* (2016): Fony. *Ined.*: Mogyoróska: Hármás [7694.1] (ZST 2012); Háromhuta: Ló-legelő [7694.2] (LL, PG 2011); Tarcsl: Terézia-domb ezres nagyságrendű állomány [7894.3] (ZST, FB 2016); Tokaj: Csepő-dűlő, kaszált gyepen (ZST 2010); Olaszliszka: Kis-Meszes [7794.3] (TIJ 2016); Komlócska: Alsó-Pudinka; Erdőhorváti: Cink-dűlő [7694.4] (TIJ 2018) regenerálódó, erősen cserjésedő szőlőparlagokon és erdőszegélyekben.
- Orchis coriophora*** L. – *Herb.*: Siroki (1961): Háromhuta: Zsidó-rét (DE-Siroki). *Lit.*: A hegység belsejéből ismert néhány helyről: Regéc: Nagy-Péter-mennykő (KISS 1939); Baskó,

Komlóska (FARKAS 1999). Recens adata nem volt a Hegyaljáról, bár már Kitaibel (GOMBOCZ 1939) is említi Erdőbénye mellől a Sajgó-hegyről. *Ined.*: Erdőhorváti: Czink-dűlőből egy egykori szőlődűlő jó állapotú lejtősztyeppjéről került elő kb. 100 töves populációja [7694.4] (FB, ZST 2016).

Orchis purpurea Huds. – *Lit.*: A Zempléni-hegységből csak a Tokaji-hegyről és a tarcali Terézia-dombról (MOLNÁR V. 2011, BARTHA *et al.* 2015), valamint Sárospatakról voltak adatai (Tuba Z., [1]). *Ined.*: Mezőzombor: Harcsa-tető [7893.2] (TMO 2014); Tállya: Nagy-bányász [7793.1] (TMO 2014). Mindkét hely a közelmúltban felhagyott, bolygatott siskanádas szőlőparlag.

Oxybaphus nictagineus (Michx.) Sweet – *Lit.*: Legközelebbi előfordulása Nyékládházánál van (TAKÁCS *et al.* 2013). A Miskolc–Ózd vasútvonalon MOLNÁR & JUHÁSZ (2016), a Miskolc Tiszai pályaudvarról MOLNÁR *et al.* (2019) jelzi előfordulását. A Miskolc–Nyíregyháza vonalról eddig még nem került elő. *Ined.*: Tokaj: Vasútállomás közelében, töltésen. [7894.3] (TH 2018, HTIJ).

Peucedanum officinale L. – *Lit.*: Hegyaljai állományait az alábbi irodalmakból ismerjük: HAZSLINSZKY (1866), KISS (1939) SOÓ & HARGITAI (1940), PIFKÓ *et al.* (2003), MONÁR & TÜRKE (2007), MOLNÁR *et al.* (2016). Ezekon kívül néhány új helyről is előkerült. *Ined.*: Erdőbénye: Veres-tető [7794.1] (PZ 2012); Bodrogkisfalud: Csirke-dűlő magasfeszültségű vezeték alatti kaszált irtásrét sávban, Kis-vár siskanádas felhagyott gyümölcsösben [7894.1] (TMO 2014); Legyesbénye: Kő-kút-lapos [7892.4] (VV 2007); Hercegekút: Hosszú-hegy (ZST, SZA 2014).

Polystichum braunii (Spenn.) Fée – *Herb.*: Hulják (1940): Hollóháza: Komlósvölgy patak jobb partján (DE-Soó); Kárpáti (1951): Pálháza: Ördög-völgy (DE-Siroki); Vida (1952): Komlósvölgy, Nagyhuta felé (BPU). *Lit.*: JÁVORKA a Hegyaljáról írja (1937), KISS (1939) Füzérkomlósról a Török-patak völgyéből említi, Simon Tibor 1961-ben Rostallón (Regéc) az Ördög-völgyben (SIMON 2005b), VOJTKÓ (2008) szintén Regéc környékén találta meg. *Ined.*: Az országosan is igen ritka faj újabb helyről került elő Telkibánya: Dongó-völgy, bükkösben [7594.1] (PG, SZSZ 2011).

Pseudolysimachion longifolium (L.) Opiz – A Bodrog-menti ártéri mocsárretek és magaskőrösök gyakori faja néhol megjelenik a hegylábi és hegység belseji üde élőhelyeken is. *Herb.*: Kiss (1935): Erdőbényefürdő; Takács (2010): Sátoraljaújhely: Suta-patak (DE-Soó). *Lit.*: SIMON (2005a): László-tanya: Nagy-Álmos rét. *Ined.*: Erdőbénye: az Aranyosi-völgy felé vezető műút menti árokban több helyen néhány tő: Disznó-dűlő, Lapos-Mogyorós [7794.1], Hangyás-Mogyorós [7793.2] (TIJ 2017).

Pseudolysimachion spurium (L.) Rauschert – A Zempléni-hegységből évtizedekig nem került elő. Legközelebbi adatai a Zempléni-hegység szlovákiai részéről vannak (GOLIAŠOVÁ 1997), valamint Szendrőről (Budai in Soó 1943), a Putnoki-dombságból (Felsőnyárad) [1] és a Nyírségből származnak (FINTHA 1994). *Lit.*: HAZSLINSZKY (1866) említi a Zemplén déli részéről, FARKAS (1999) is erre hivatkozva régi adatként említi innen. *Ined.*: Tállya: Rohos regenerálódó szőlőparlag szélén erdőszegélyben [7793.1] (Su] 2005, TIJ 2014, HTIJ).

Scabiosa canescens Waldst. et Kit. – *Herb.*: Siroki (1943): Abaújszántó, Boldogkőváralja (DE-Siroki); Soó (1948): Abaújszántó: Sátor-hegy (BP). *Lit.*: Az abaújszántói Sátor-hegyen és Krakón, valamint a boldogkői Vár-hegyen (KISS 1939) ismert. FARKAS (1999) Vizsoly–Hernádcéce térségéből írja. Újabban MOLNÁR & TÜRKE (2007): Hernádcéce, Korlát. *Ined.*: Abaújkér: Gyűr-völgy erdősztyeppreten néhány tő [7793.1] (TIJ 2016).

Securigera elegans (Pančić) Lassen – *Herb.*: Vajda (1949): Pálháza: Csonka-völgy; Borsos (1952): Pálháza: Kőkapu (BPU). Újabban Lovass-Kiss *et al.* (2011): Makkoshotyka: Kékszűrő (DE-Soó). *Lit.*: HULJÁK (1938) találja meg először a fajt Magyarországon Erdőhorvátinál, Óhuta felett. SIMON (2005a): Kőkapu (1977), Háromhuta: Nagy-királyos, Kovácsvágás: Szénégető-tető, Sárospatak: Radvány-völgy. *Ined.*: Újabban több új lelőhelye is előkerült.

Nagyhuta: Vaskapu-völgy útrézsűben [7694.2] (LL 2013); Makkoshotyka: Nagy-mély-völgy út menti szegélyben [7695.1] (DA, TIJ 2018); Alsóregmec: Cserép-tó [7595.3] (PG, SZSZ 2009).

Sedum hispanicum L. – Több régi irodalmi adata van a Hegyaljáról és környékéről, recens adata azonban idáig nem volt. *Herb.*: HAZSLISZKY (?): Tokaj (BP). *Lit.*: KANITZ (1862): Tokaj; HAZSLISZKY (1864, 1866): Tokajtól Korlátig helyenként; JÁVORKA (1925): Hegyalja; SOÓ & HARGITAI (1940): Tokaj. *Ined.*: Hercegkút: Kőporos alja, szőlőparlagok között egy nagy kővön [7695.3] (TIJ, DA 2014). Mivel dísznövényként ültetik, nem zárható ki, hogy csupán ki-vadulás.

Seseli peucedanoides (M. Bieb.) Koso-Pol. – *Lit.*: HAZSLINSZKY (1864, 1866) írja először a Hegyaljáról a Tokaji-hegyről, ahol 1846-ban találta meg. SIMKOVICS (1877) a Kopasz-hegyen egy délkeleti irányban húzódó sziklasor környékéről írja. HULJÁK (1926) Tállya: Galamboskő; KISS (1939): Abaújszántó: Fehér-hegy, Krakó-hegy, Sátor-hegy, Boldogkőváralja: Vár-hegy. A 60-as évekből SIMON (2005b) több helyről közli: Kishuta: Szár-hegy, Tállya: Kopasz-hegy. *Ined.*: A Tokaji-hegy másik részéről, a Kis-kopaszról került elő. Tarczal: Kis-Kopasz [7894.3] (ZST 2006, TIJ 2017).

Sonchus palustris L. – *Lit.*: A Zemplén déli részéről HAZSLINSZKY (1866) említi. Aktuális adata csak a Hernád-mentéről (FARKAS *et al.* 2007, MOLNÁR 2014) és a Bodrogközéből volt (TUBA 2008, BARTHA *et al.* 2015 [1]). Meglepő, hogy a Cserehátban gyakori faj (BÁNKÚTI & VOJTKÓ 1995, FARKAS 2011) itt jelentősen megritkul. *Ined.*: Erdőbényéről került elő a Messzelátó aljából vízállásos medencében, műút mellett (TIJ 2017) [7794.1], továbbá Abaújalpárról a Széles-kötél dűlőből szintén út melletti mocsaras részről (DA 2017) [7693.3].

Bodrogköz

Acorus calamus L. – *Lit.*: Morotvákából, csatornákból vannak szórványos adatai (TUBA *et al.* 2008). *Ined.*: Dámóc: Motolla [7698.3] (LL 2010); Sátoraljaújhely: Molyva-oldal [7695.2] (LL 2011); Bodrogkeresztúr: Remence [7894.3] (ZST, 2007); Tokaj: Bodrog-part, Felsőlegelő [7894.3] (ZST 2005).

Armoracia macrocarpa (Waldst. et Kit.) Kit. ex Baumg. – *Lit.*: A Long-erdőből van régi adata (HARGITAI 1940), de onnan azóta nem került elő. TUBA *et al.* (2008) az egész Bodrogközét megjelöli előfordulási helyeként konkrétumokat nem közölve. Újabban Gyarmati M. flóratérképezési adata ismert Sárospatakról [1]. A Taktaközéből és a Tiszántúlról több adata ismert (TAKÁCS & ZSÓLYOMI 2011, TAKÁCS *et al.* 2014). *Ined.*: Két újabb állománya került elő. Bodrogkeresztúr: Orr-zugi erdő (ZST 2013), itt főként ültetett nemesnyaras alatt fordul elő több ezer tő. A másik lelőhely is hasonló, Bodrogkeresztúr: Remence [7894.1] (TIJ 2017), ahol szintén nemesnyaras, valamint nyiladékok mentén fordul elő ezres nagyságrendű állománya. A faj az előző előfordulási hely közeléből, a Bodrog túloldaláról is előkerült. Bodrogkeresztúr: Isztru (ZST 2008).

Aster sedifolius L. – *Lit.*: HAZSLISZKY (1864) Sárospatak környékéről írja. Újabban TUBA *et al.* (2008) pontosabb helymegjelölés nélkül az alábbi helyekről említi: Bodroghalom, Felsőberecki, Sárospatak, Vajdácska. *Ined.*: Pácín: Mosonnai-erdő [7697.1] (VV 2012).

Cephalanthera damasonium (Mill.) Druce – A Bodrogközre új! *Lit.*: TUBA (2008) nem említi monográfiájában. *Ined.*: Számos új lelőhelyét sikerült kimutatnunk. Sárospatak: Nyugodónyárfás idős nemesnyarasban [7795.1] (LL 2017), Bálványos fiatal nemesnyarasban [7795.4] (LL, TP 2011); Karcsa: Nagy-égés idős kocsányos tölgyes alatt [7796.2] (LL 2017); Lácacséke: Perjai-Alsó-erdő idős kocsányos tölgyesben [7697.4] (LL 2017); Sátoraljaújhely: Long-erdő Gyalmos nevű része idős gyertyános-kocsányos tölgyesben [7695.4] (TIJ 2018).

- Cicuta virosa* L.** – *Lit.*: Bodrogkeresztúrról és Sárospatakról régtől ismerjük (GOMBOCZ 1939, KISS 1939, SIMON 1952). A Bodrog holtágakból KRICSFALUSY & MIHALY (2009) jelzi, TUBA *et al.* (2008): „mocsárrétek, vízpartok ritka növénye, pl. Karcsa part, Olaszliszka, Pácin: Moson-nai-erdő, Rongyva-rétek, Sárospatak, Vadácska. *Ined.*: Tokaj: Zsaró-ér (ZST 2016), továbbá Bodrogkeresztúrnál a jelenlegi komp mellett van egy nagyobb állománya [7894.1] (TIJ 2018), ahonnan időnként le-le szakad egy-egy egyed, és elvándorol uszadékfán, törmeléken messzebbre. Megtaláltuk a tokaji Felső-legelő mentén is több helyen a Bodrogban (ZST 2016), és a Lebuj-kanyar egyik öblözetében (Remence) is találtunk néhány egvedet [7894.3] (TIJ 2017).
- Cirsium brachycephalum* Jur.** – A Bodrogköz magyarországi részére új! *Herb.*: Chyzer-től van egy herbáriumi adatunk (1879, BP) Sárospatak környékéről, amelyet tévesen *Cirsium palusre*-ként cédulázott. *Ined.*: Sátoraljaújhely: Száraz-rét, ahol közvetlenül a 381-es út mellett van egy 50–60 tőből álló populációja [7696.1] (TIJ 2018). Ez a lelőhely valójában még a Bodrog jobb partján van, de a Bodrog árteréhez tartozik. A 12 km-re lévő szlovákiai Nagy-géres és Óros közötti rétekről, legelőkről említik (VAVRINEC 2016). Tokajnál is előkerült: a Nagy-Nádas-tó melletti nedves réteken néhány tő [7894.3, 7894.4] (TIJ 2017).
- Cnidium dubium* (Schkuhr) Thell.** – *Herb.*: Soó (1939): Sárospatak: Bodrog holtág menti réten. *Lit.*: HAZSLISZKY (1864) Olaszliszka, pontosabb helymegjelölés nélkül; Soó & HARGITAI (1940) Sárospatak: Ó-Bodrog; SIMON (1951) Sárospatak: Long-erdő (Boros útinaplója alapján); TUBA *et al.* (2008): mocsaras területekről említi, főként a Bodrogköz északi részeiről. Számos új helyen megtaláltuk, a Bodrogzug mocsárrétjein általánosan elterjedt faj. *Ined.*: Sáradsadány: Sári-zug [7795.3] (TIJ 2015); Olaszliszka: Közép-rét, Szabad-fenek [7794.4] (TIJ 2017); Szegi: Kis-telek [7794.3] (TIJ 2017), Máté-homok; Bodrogkeresztúr: Disznó-szállás, Bogdány-tói-zug, Malom-szegi-legelő [7894.1] (TIJ 2017); Tokaj: Bodrog-köz [7894.3, 7894.4] (TIJ 2017).
- Dianthus collinus* Waldst. et Kit.** – *Lit.*: TUBA *et al.* (2008) jelzi xero-mezofil gyepekből, gátoldalokról Bodrogfalás, Sárospatak környékéről. A Bodrog mentén futó árvízvédelmi töltésen nem ritka (pl. Vajdácska gátoldal MOLNÁR *et al.* 2019). *Ined.*: Sáradsadány: Zsadanymok; Viss: Hosszú-járó-dűlő [7795.3] (TIJ 2015); Sárospatak: Holtág-erdő [7695.4] (DA 2014).
- Dryopteris carthusiana* (Vill.) H. P. Fuchs** – *Lit.*: Kevés adata van a Bodrogközéből, főként az északi részéről, elsőként Tuba gyűjtötte 1978-ban a zemplénagárdi vadaskertből. Újabban: Dámóc (CSERHALMI *et al.* 2006), Karcsa és Sárospatak (GÁL *et al.* 2006, TUBA *et al.* 2008). A Long-erdőből elsőként KEVEY (2018) közli, adatát mi is megerősítettük. *Ined.*: Sátoraljaújhely: Long-erdő Kökényes és Gyalmos nevű részén [7695.4] (TIJ 2018). Bodrogkeresztúr: Disznó-szállás, idős kocsányos tölgyfásor alatt; Remence a Bodrog partján uszadékfákon [7894.1] (TIJ 2017).
- Dryopteris dilatata* (Hoffm.) A. Gray** – Az előzőnél jóval ritkább faj a Bodrogközben. *Lit.*: TUBA *et al.* (2008) is csak Seregélyes Tiborra (in FARKAS 1999) utalva említi meg Dámócról és Révleányvárról. *Ined.*: Bodrogkeresztúr: Remence a *Dryopteris carthusiana*-k mellett uszadékfán [7894.1] (TIJ 2017); A Sátoraljaújhely Long-erdőből is előkerült az Új-Bodrog melletti ligeterdőből, ahonnan eddig nem volt adata [7695.4] (TIJ 2018).
- Elatine alsinastrium* L.** – *Herb.*: Chyzer (1877): Nagyrozvágy; Hazsliszky (?): Tokaj; Pelles (1998): Pácin (BP). *Lit.*: Régebbi irodalmi adatait TUBA *et al.* (2008) összegzi, ő iszapnövényzetben, belvizes szántókról írja a Bodrogköz északi részéről. CSERHALMI *et al.* (2006) helyenként gyakorinak írja. NAGY (2006) a Szennatanya belvizes szántójáról és Cigánd mellett, a Tisza mentett oldali kubikgödöréből közli *Elatinetum alsinastri* (2006) original diagnózisát. *Ined.*: Zalkod: Fenyér (ZST, PZ 2007); Olaszliszka: Szabad-fenek, keréknyomban kialakult iszapnövényzetben [7794.4] (TIJ 2018). Sátoraljaújhelyről a Long-erdő Orolly nevű részéből is előkerült (TIJ 2018), szintén keréknyomból.

- Epilobium palustre*** L. – A Bodrogtökre új! Legközelebbi adatai a Zempléni-hegységéből (ld. fent) és a Taktaközből vannak (ld. lejjebb). *Ined.*: Pácin: Égeres, Kis-Karcsa, Nagy-Karcsa fel-töltődő holtmedrekben [7697.1] (VV 2012).
- Epipactis helleborine*** Cr. – *Lit.*: TUBA *et al.* (2008) több helyről is említi. *Ined.*: Sátoraljaúj-hely: Long-erdő Oroly nevű részén nemesnyaras alatt több száz tő, Gyalmos idős keményfás ligeterdő szegélyében út mellett [7695.4] (TIJ 2017); Sárospatak: Nyugodó-nyárfás [7795.1]; Karcsa: Becskedi-erdő [7696.4], Nagy-égés [7696.2]; Dámóc: Vadaskert [7698.1]; Lácacséke: Perjei Alsó-erdő [7697.4] (LL 2017).
- Epipactis palustris*** (Mill.) Cr. – A Bodrogtökre új! *Ined.*: Az országos szinten is jelentős, közel 3500 tőből álló populációra Verbincez Róbert talált rá Kisrosvágy mellett a Sasó-homok dűlőben. Az állomány egy mesterségesen létrehozott kiszáradó füves lecsapoló árokban található, amelyet rendszeresen égetnek [7697.4] (VR 2018). Úgy tűnik az égetés volt e populáció fennmaradásának kulcsa, hiszen a környék hasonló, de nem kezelt árkaiban nem találtak a fajt.
- Epipactis tallosii*** A. Molnár & Robatsch – *Lit.*: CSERHALMI *et al.* (2006): Pácin: Kastélyerdő. TUBA *et al.* (2008): Sárospatak: Ó-Bodrog, Nyáras. Zemplénagárdi erdő. Tapasztalataink szerint a bodrogzugi részen nem ritka, 2017-ben néhány hét alatt célzott terepbejárással 4 új lelőhelyre bukkantunk. Mi szinte minden esetben a Bodrog menti keskeny sávban húzódó puhafás állományokban, illetve azok szegélyzónájában, gyakran gyalogakácos alkotta szegély alatt találtuk meg töveit. *Ined.*: Sárospatak: Nyugodó-nyárfás [7795.1] (LL 2017); Olaszliszka: Hamarlátó-fenek, Szabad-fenek, Szabad-szállás, Alsó-erdő Kapronca mellett [7794.4] (TIJ 2017); Bodrogkeresztúr: Remence [7894.1] (ZST 2012, TIJ 2017), [7894.3] (ZST 2012); Tokaj: kertekben spontán, kerékpárút mellett [7894.3] (ZST 2005). Utóbbi lelőhely a Bodrog jobb parti ártere és a Tokaji-hegy lábának találkozásánál helyezkedik el.
- Gentiana pneumonanthe*** L. – *Herb.*: Hulják (1933): Tokaj: Bodrog-köz, Kapitány-tó; Felföldy (1993): Olaszliszka: Rét-alja; Molnár & Sulyok (1993): Olaszliszka: Fekete-tó (BP). *Lit.*: Irodalmi adatainak összegzése mellett TUBA *et al.* (2008) mocsári és ártéri erdők ritka, védett növényeként említi a következő helymegjelölésekkel: Bodrogzug, Bodrog ártér, a Bodrog és a Nagy-tó között, Bodrogolaszival szemben a Bodrog mentén a Bodrogzugig, Olaszliszka: mocsárrét, Ricse környéke. KISS (1939): Sárospatak: Bodrog-part, FINTHA (1994): Sárospatak és Sátoraljaúj hely közötti Rongyva-réteken, Long-erdő szélein. Jelen adatunk Hulják herbáriumi adatának (1933) megerősítése. *Ined.*: Tokaj: Felső-legelő 1-2 tő [7894.3] (ZST 2005), Bodrog-köz [7894.3] (PZ, HF 2015).
- Hottonia palustris*** L. – *Herb.*: Pelles (1998): Lácacséke: Bélyi-csatorna, Ricsei főcsatorna (BP); Szabolcs & Zsólyomi (2013): Dámóc (DE-Soó). *Lit.*: CHYZER (1905) említi először a Bodrogtökből, Nagygéres és Rozvágy között. Újabban Viszről és Zemplénagárdról említi CSERHALMI *et al.* (2006) valamint TUBA *et al.* (2008) a következő helyekről: Ór-hegy: Monyha-tanya, Bélyi-csatorna, Karádi-csatorna. *Ined.*: Cigánd: Médium-csatorna [7797.1] (HA, ZST 2014); Pácin: Mosonnai erdő Karcsa-ér [7697.1] (LL, TP, ZST 2011).
- Iris sibirica*** L. – *Lit.*: FARKAS (1999): Bodrogszegi, TUBA (1994): Bodrogtökre, pontos helymegjelölés nélkül. *Ined.*: Olaszliszka: Közép-rét [7794.4] (TIJ 2015); Vámosújfalú: Kis-rét [7795.1] (DA 2016).
- Lathyrus nissolia*** L. – Régi irodalmi adatai nincsenek a Bodrogtökből. Gyarmati M. több helyen is megtalálta: Kenézlő, Bodroghalom, Karcsa [1]. *Ined.*: Karos: Eperjes-szög [7696.3]; Pácin: Biharom-dűlő [7796.2], Rongyva-oldal [7697.3] (DA, TP 2016).
- Lathyrus palustris*** L. – *Lit.*: HARGITAI (1939): Sátoraljaúj hely: Long-erdő. A Bodrogtökből említi FARKAS (1999). Újabban SZIRMAI *et al.* (2006): Tokaj: Zsaró-ér; TUBA *et al.* (2008): Alsóberecki, Bodroghalom, Révleányvár, Ricse, Sárospatak mocsárrétjeiről említi. *Ined.*: Bodrogkisfalud: Keselyűs [7794.4] (ZST 2012); Zalkod: Csenke D-i része a falu határában [7894.2] (TIJ 2015); Tokaj: Bodrogzug [7894.3] (TIJ 2017); Olaszliszka: Dió-ér [7794.4]

- (DA 2017); Sátorajújhely: Long-erdő Gyalmos [7695.4] (TIJ 2018); Karcsa: Lábszár [7696.4] (TIJ 2018). Mocsárrétekről, magaskórósokból.
- Leucanthemella serotina*** (L.) Tzvelev – *Lit.*: Számos adata ismert a Tisza és a Bodrog mentén (HARGITAI 1939); Sátorajújhely: Long-erdő; KISS (1939): Bodrog-holtágak, Bodrogkeresztúr; SOÓ & HARGITAI (1940): Tokaj. Újabban TUBA *et al.* (2008): az egész Bodrog mentén gyakori fajnak írja le. *Ined.*: Sáradsadány: Vámosi-rét [7794.2] (SJ 2017); Sáradsadány: Zsádány-homok, Sári-zug; Viss: Csonkás [7795.3] (TIJ 2015); Tokaj: Bodrog-köz [7894.3] (TIJ 2017).
- Leucium aestivum*** L. – *Lit.*: TUBA *et al.* (2008) összegzi irodalmi adatait a Bodrogközben. Puhafa ligetek nem ritka fajának írja, Alsóberecki, Bodrogalom, Bodrogalom, Felsőberecki, Gelind, Olaszliszka, Sárospatak: Ó-Bodrog felső végi kaszálórét helymegjelölésekkel. *Ined.*: Sátorajújhely: Pap-erdő [7695.2] (LL 2016); Mocsolya [7696.3] (LL, TP 2011); Felsőberecki: Bodrog hullámtér [7696.1] (LL, PZ 2011); Szegi: Faragó-szállás [7794.3] (TIJ 2017); Tokaj: Nagy-Nádas-tó [7894.3] (TIJ 2017); Zemplénagárd: Kati-kert [7698.4] (LL 2017).
- Lindernia procumbens*** (Krock.) Philcox – *Herb.*: Hazsliszky (?): Bodrogköz, Tokaj; Pelles (1998): Bodrogolaszi. *Lit.*: Több helyről ismert a Bodrogközben (ld. TUBA *et al.* 2008). *Ined.*: Sárospatak: Apró-homok [7795.2] (ZST 2010); Kenézlő: Hosszú-dűlő [7795.3]; Tiszakarád: Északi-forda [7796.1]; Zemplénagárd: Kóróska [7698.4] (PG 2010).
- Listera ovata*** (L.) R. Br. – *Lit.*: A Zempléni-hegységben nem ritka orchidea fajnak a Bodrogközben alig van adata, Sulyok in FARKAS (1999): Lácacséke pontosabb helymegjelölés nélkül; MIHÓK (2004), KEVEY *et al.* (2018): Sátorajújhely Long-erdő. *Ined.*: 2017-ben több helyről is előkerült. Sárospatak: Nyugodó-nyárfás idős nemesnyaras alatt [7795.1]; Lácacséke: Perjei-alsó-erdő [7697.4]; Révleányvár: Motolla [7698.3] (LL 2017), idősebb kocsányostölgyes erdőkben.
- Lycopodium clavatum*** L. – A Bodrogközre új! *Lit.*: Az Észak-Alföldön FINTHA (1994) találta először, Csaholcnál. Azóta csak Gulyás G. találta Kispaládon [1]. *Ined.*: Pácin: Mosonai-erdő, keményfaligeterdő szélén, kisavanyodó mohás részen [7697.1] (SZSZ 2013).
- Marsilea quadrifolia*** L. – *Herb.*: Egey (1932), Újvárosi (1939), Vajda (1946), Bánó (1948): Sárospatak: Bodrog; Egey (?): Sárospatak: Berek; Kárpáti (1952): Sárospatak: Fűzes-ér. *Lit.*: Újabban SZIRMAI *et al.* (2006) Bodrogalom-Kengyel holtág, Ricse: Pallagcsa-rét, Sárospatak: Ó-Bodrog. TUBA *et al.* (2008) számos új helyről is megemlíti, pontosabb helymegjelölés nélkül: Alsóberecki, Bodrogalom: Szög, Bodrogalom, Felsőberecki: csatorna, Karcsa, Olaszliszka, Pácin, Ronyva-rétek, Sárospatak: Fűzes-ér, Ó-Bodrog, Tokaj: Zsaró-ér, Török-ér, Vajdácska, *Ined.*: Az olaszliszakai adatot pontosítottuk: Olaszliszka Fekete-tó néhány egyed [7794.4] (ZST 2012).
- Neottia nidus-avis*** (L.) Rich. – *Lit.*: MIHÓK (2004): Sátorajújhely: Long-erdőből jelzi. TUBA *et al.* (2008) a Bodrogköz területéről írja ritka fajként, Sárospatak: Ó-Bodrog. *Ined.*: Sátorajújhely: Long-erdő, Gyalmos, idős keményfa ligetben [7695.4] (TIJ 2017); Sárospatak: Nyugodó-nyárfás, idős nemesnyarasban [7795.1] (LL 2017).
- Nymphoides peltata*** (S. G. Gmel.) Kuntze – *Lit.*: FARKAS (1999): Bodrogkeresztúr, TUBA *et al.* (2008): Bodrogzug: Kapitány-tó, Karcsa-csatorna, Olaszliszka, Tokaj: Zsaró-ér. *Ined.*: Zalkod: Dió-ér [7894.2] (PZ 2012); Bodrogkeresztúr: Disznó-szállás mocsárban [7894.1] (TIJ 2019).
- Ophioglossum vulgatum*** L. – *Lit.*: A Bodrogközben először KEVEY (2015) közli a sátorajújhelyi Long-erdőből. A kistájban mi is számos helyen megtaláltuk az utóbbi években. Valószínűleg sok helyen megvan, azonban mivel nehezen észrevehető faj, kevés adatunk van róla. Mocsárrétekben, ligeterdők, nemesnyarasok aljnövényzetében éppúgy megtalálható, mint inváziós állományok alatt. *Ined.*: Bodrogkisfalud: Kis-Balota idős tölgyes maradványfolt alatt több száz tő, Nagy-Balota-erdő nemesnyaras alatt néhány tő, Bodrogkeresztúr:

Remence, a Kakukk-tó melletti mocsárrétben nem mentett oldalon néhány tő [7894.1] (TIJ 2017, 2018); Sátoraljaújhely: Long-erdő: Nagy-Gyalmos tó mellett spontán amerikai kőrises alatt [7695.4] (TIJ 2017); Olaszliszka: Szabad-fenek gyalogakácos alatt nem ritka [7794.4] (TIJ 2018).

Orchis morio L. – *Lit.*: A Bodrogközben egyedül TUBA *et al.* (2008) említi, így fogalmaz: „Viss, Zalkod, Kenézli környékén homoktalajon régebben előfordult”. *Ined.*: Sárospatak: Gubástónál Füssi-Nagy Szabolcs hívta fel figyelmünket a faj néhány egyedére legeltetett homoki gyeppen [7795.3] (FNSZ 2018).

Polystichum aculeatum (L.) Roth – A Bodrogközre új! *Lit.*: FINTHA (1994) találja meg először az Észak-Alföldön Turricsén, a Ricsei-erdőben. Király G. (in BARTHA *et al.* 2015) Baktalórántházáról jelzi. A közelben még Tokaj Nagy-Kopasz: Lencsés-völgyből (TAKÁCS *et al.* 2016), illetve a Tarmag-bányából és a Rákóczi-völgy vízmosásból (ZST 2005) ismert az előfordulása. *Ined.*: Révleányvár: Motolla tölgyesben [7698.3] (VV 2012).

Pseudolysimachion longifolium (L.) Opiz – A Bodrogköz ártéri rétjein, magaskórósaiban gyakori faj. *Lit.*: Irodalmi adatait TUBA *et al.* (2008) összegzi mocsárrétekről, magaskórósokból jelzi: Bodroghalász: Kengyel-holtág, Borogkeresztúr: mocsárrét, Török-ér, Vajdáccka helymegjelölésekkel. *Ined.*: Sáradsadány: Sári-zug [7795.3] (TIJ 2015); Bodrogkeresztúr: Disznó-szállás, Bogdány-tói-zug [7894.1] (TIJ 2017); Tokaj: Bodrog-köz [7894.2, 7894.3, 7894.4].

Pyrola rotundifolia L. – A Bodrogközre új! *Lit.*: Főként hegyvidéki mészkőrűlő erdei faj, igen ritka az Alföldön. Eddig csak Bátorligetről volt adata (RÉV *et al.* 2006). *Ined.*: Sárospatak: Nyugodó-nyárfás, Bodrogolási: Horgas [7795.1] (LL 2017); Bálványos [7795.4] (PG, SZSZ 2011) idős nemesnyarasokban. Ahogy RÉV *et al.* (2006) is jelzi, előfordulása a nyárfateleptéssel is összefügghet.

Ranunculus lingua L. – Szórványos előfordulása. *Lit.*: TUBA *et al.* (2008) közöl a fajról adatokat: Olaszliszka-Bodrogzug, Tokaj: Zsaró-ér, ez utóbbi adatát mi is megerősítettük. *Ined.*: Tokaj: Zsaró-ér [7894.1] (ZST 2006, HTIJ); Bodrogkisfalud: Macskás, Kásod-rét (PZ 2012, 2014); Bodrogkeresztúr: Longi-ér (ZST 2012) [7894.2].

Taktaköz, Harangod

Cirsium brachycephalum Jur. – *Lit.*: Több adata ismert: Mezőzombor (MOLNÁR & TÜRKE 2007), Bekecs, Legyesbénye (TAKÁCS *et al.* 2014) a környékéről. *Ined.*: Előkerült a Harangodból, Szerencs mellől is: Békás-dűlő, Mohos-dűlő [7893.3] (ZST 2012).

Clematis integrifolia L. – *Lit.*: A Harangodból több helyről említi MOLNÁR (2014). A Taktaköznek csak a déli részéről (Kesznyéteni TK és környéke) ismert (TAKÁCS *et al.* 2014). *Ined.*: Mezőzombor: Berezse [7893.2], Sár-rét [7893.4] (ZST 2010, 2012).

Cnidium dubium (Schkuhr) Thell. – *Lit.*: TAKÁCS *et al.* (2014) számos adatot közöl a Taktaközben (Csobaj, Mezőzombor–Tarcál, Taktakenéz, Tiszadob, Tiszalúc, Tiszaújváros). *Ined.*: Tiszaladány: Kis-virágos dűlő, fasor szélén, fajszegény mocsárréten néhány tő [7994.1] (TIJ 2018).

Eleocharis uniglumis (Link) Schult. – *Lit.*: TAKÁCS *et al.* (2016): Kesznyéten. *Ined.*: A Taktaköz és a Harangod határáról került elő: Legyesbénye: Kő-kút-lapos, szikesedő gyepek mélyedéseiben [7892.4] (VV 2007).

Epilobium palustre L. – A Taktaközre új! Legközelebb a Zempléni-hegységből és a Bodrogköz északi részéről (lásd fent) vannak adatai, illetve a Hernád-völgyből, Aszaló mellől (Molnár Cs. flóratérképezési adata [1]). *Ined.*: Tiszaladány: Sulymos gyékényesben *Thelypteris palustris*-ok társaságában [7994.1] (TIJ 2018, HTIJ).

- Epipactis tallosii*** A. Molnár et Robatsch – *Lit.*: A Taktaközben csak néhány helyről került eddig elő: Prügy (TAKÁCS & ZSÓLYOMI 2010), Tiszalök (TAKÁCS *et al.* 2014). A Bodrogközben viszonylag gyakori a Bodrog menti puhafás állományok szélén (lásd fent). *Ined.*: Tiszaladány: Kubikos [7994.2] [TIJ 2018] 100 körüli tő idősebb puhafaligetben.
- Iris spuria*** L. – *Lit.*: A Taktaköz déli részén (Kesznyéteni TK) régóta ismert (MOLNÁR 1996). FARKAS (1999) említi a Taktaközből, Mezőzomborról (de az adat pontosabban, formálisan soha nem került közlésre). Újabb Tiszadob: Ó-Kenéz (MOLNÁR *et al.* 2017) és Csobaj mellől került elő (TAKÁCS *et al.* 2014) a Tisza menti töltésről (ez az állomány a közelmúltbeli töltésfejlesztés miatt valószínűleg elpusztult). A Harangodról nem ismerjük korábbi adatát. *Ined.*: Mezőzombor: Sár-rét [7893.4] (ZST 2010), Berzse [7893.2] (ZST 2012) (lényegében FARKAS 1999 adatának pontosítása, aktualizálása); Legyesbénye: Kender-szeri-dűlő [7892.4] (SJ 2008) mocsárréteken.
- Lathyrus nissolia*** L. – *Lit.*: A Taktaköz déli részéről (Kesznyéteni TK) TAKÁCS *et al.* (2014), közelebről, Tarcal mellől MOLNÁR *et al.* (2016) közölték. *Ined.*: Tiszaladány: Tölgyes girind [7994.1] (PZ 2013).
- Lindernia procumbens*** (Krock.) Philcox – *Lit.*: Több adata ismert a Taktaközből és környékéről (TAKÁCS & ZSÓLYOMI 2011, TAKÁCS *et al.* 2013, 2014). *Ined.*: Mezőzombor: Fecskés-dűlő [7893.3] (ZST 2010).
- Sonchus palustris*** L. – A Taktaközre új! *Lit.*: Legközelebb adatait MOLNÁR (2014) (Alsódob-sza) és Sulyok J. (flóratérképezési adat [1]) jelezték. *Ined.*: Mezőzombor: a temető közelében a Sár-rét szélén egy nagyobb állomány (DA 2019).
- Urtica kioviensis*** Rogow. – *Lit.*: A Taktaköz déli részéről (Kesznyéteni TK) ismert [1]. *Ined.*: Mezőzombor: Nagy-tó [7893.4] (ZST 2010); Szerencs: Pásztor-tó [7893.3] (ZST 2010); Tiszaladány: Tiszaladányi-Holt-Tisza [7994.2] (ZST 2010).

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk köszönetet Bereczki Attilának, Béres Istvánnak, Barati Sándornak, Éles Eszternek, Fakla Bélának, Farkas Rolandnak, Füssi-Nagy Szabolcsnak, Herceg Ferencnek, Halász Antalnak, Huber Attilának, Kóra Juditnak, Nagy Gábornak, Petrovics Zoltánnak, Sulyok Józsefnek, Sztuhai Anettnek, Szegedi Zsoltnak, Thomas Haberlernek, Tóth Péternek, Verbinyecz Róbertnek és Virók Viktornak, akik lehetővé tették, hogy publikálatlan adataikat leközzöljük. Köszönjük a terepmunkában való részvételét Repka Eszternek. Külön köszönjük Virók Viktornak és Takács Attilának, hogy bátorítottak, támogattak és segítettek a munka elkészítése során. A digitális herbáriumi adatok rendelkezésünkre bocsátásáért Takács Attilának, Molnár V. Attilának és Nótári Krisztinának tartozunk köszönettel. A Magyar Flóratérképezési Adatbázis háttéradatait Schmidt Dávidnak köszönhetjük. A fajok határozásában segítségünkre volt Virók Viktor, Takács Attila, Farkas Tünde, Sramkó Gábor és Exner Tamás, akiknek ezúton is köszönjük a segítségüket. Külön köszönjük a nőszőfüvek határozásában nyújtott segítségét Molnár V. Attilának és Makádi Sándornak. Alapos lektori munkájáért köszönettel tartozunk Molnár Csabának és Nagy János Györgynek.

Irodalom

- BÁNKÚTI K. & VOJTKÓ A. (1995): Adatok a *Sonchus palustris* L. elterjedéséhez. – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 20: 49–50.
- BARATI S., HUDÁK K. & ÉZSÖL T. (2009): Növény- és madártani adatok a monoki Őr-hegy és Szőlő-hegy területéről. – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 30: 415–421.

- BARINA Z. (2009): Brassicaceae (Cruciferae) – Keresztesvirágúak családja. In: KIRÁLY G. (szerk.), *Új magyar fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok*. – Aggteleki NPI, Jósvafő.
- BARTHA D., KIRÁLY G., SCHMIDT D., TIBORCZ V., BARINA Z., CSIKY J., JAKAB G., LESKU B., SCHMOTZER A., VIDÉKI R., VOJTKÓ A. & ZÓLYOMI SZ. (szerk.) (2015): *Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlasza*. – Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, 329 pp.
- BERTOVIÁ L (szerk) (1988): *Flora Slovenska IV/4*. – Veda, Bratislava.
- BERTOVIÁ L (szerk) (1992): *Flora Slovenska IV/3*. – Veda, Bratislava.
- BOROS Á. (1930): *A Nyírség flórája és növényföldrajza*. – Stúdium Könyvkiadó Rt., Budapest.
- BOROS Á. (1970): Florisztikai közlemények V. – *Botanikai Közlemények* 57(1): 69–72
- BORSOS O. (1959): Geobotanische monographie der orchideen der pannonischen unkarpatischen flora II. – *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös* 2: 59-93.
- CHYZER K. (1905): Adatok északi Magyarország, különösen Zemplén megye és Bártfa sz. kir. város flórájához. – *Magyar Botanikai lapok* 4(12): 304–331.
- CSERHALMI D., NAGY J., SZIRMAI O., GÁL B., CZÓBEL SZ., SZERDAHELYI T., ÜRMÖS ZS. & TUBA Z. (2006): Új florisztikai adatok a magyarországi Bodroghköz területéről. – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 30: 71–73
- CSIKY J., BARÁTH K., CSIKYNÉ RADNAI E., DEME J., WIRTH T., ZURDO J. A. & KOVÁCS D. (2018): Pótlások Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlaszához VIII. – *Kitaibelia* 23(2): 238–261.
- E. VOJTKÓ A., TAKÁCS A., MOLNÁR V. A. & VOJTKÓ A. (2014): Herbarium database of the vascular collection of Eszterházy Károly College (EGR). – *Kitaibelia* 19(2): 339–348.
- FARKAS J. (2010): A Hernád és környékének vegetációja. In: MOLNÁR Cs., MOLNÁR Zs. & VARGA A. (szerk.), *Válogatás az első 13 MÉTA-túra túrafüzeteiből 2003-2009*. – MTA-ÖBKI, Vácrátót, pp. 389–391.
- FARKAS S. (szerk.) (1999): *Magyarország védett növényei*. – Mezőgazda Kiadó, Budapest.
- FARKAS T. (2011): Adatok Borsod-Abaúj-Zemplén megye flórájához I. – *Kitaibelia* 15(1-2): 167–179.
- FINTHA I. (1994): *Az Észak-Alföld edényes flórája*. – TermészetBúvár Alapítvány Kiadó, Budapest.
- FUTÁK J. (1966): *Flora Slovenska II*. – Veda, Bratislava.
- FUTÁK J. (1982): *Flora Slovenska III*. – Veda, Bratislava.
- GÁL B., SZIRMAI O., CZÓBEL SZ., CSERHALMI D., NAGY J., SZERDAHELYI T., ÜRMÖS ZS. & TUBA Z. (2006): Jellegzetes gyepek- és erdőtársulások a magyarországi Bodroghközben. – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 30: 43–62.
- GOLIAŠOVÁ K. (1997): *Flora Slovenska V/2*. – Veda, Bratislava.
- GOMBOCZ E. (1939): Kitaibel Pál: Iter Bereghienae 1803. A Hegyaljára vonatkozó naplórészletek. – *Botanikai Közlemények* 36: 273–296.
- HALÁSZ A. (2008): A *Blechnum spicant* (L.) Roth megjelenése a Zempléni-hegységben. – *Kitaibelia* 13(1): 162.
- HARGITAI Z. (1939): A Long-erdő és vegetációja. – *Acta Geobotanica Hungarica* 2(2): 143–149.
- HARGITAI Z. (1940): A sárospataki előhegyek vegetációja. – *Acta Geobotanica Hungarica* 3(1): 18–29.
- HARGITAI Z. (1944): Mikroklíma vizsgálatok a Sátorhegységben Sárospatak környékén. – *Acta Geobotanica Hungarica* 5(2): 290–312.
- HAZSLINSZKY F. (1864): *Éjszaki Magyarhon viránya*. – Éjszaki Magyarhon viránya, Kassa.
- HAZSLINSZKY F. (1866): A Tokaj-Hegyalja viránya. – *Mathematicai és Természet Tudományi Közlemények* 4: 105–143.
- HULJÁK J. (1926): Florisztikai adatok a Gömör-Szepesi Érchegység és az Eperjes-Tokaji hegylanc területének ismeretéhez. – *Magyar Botanikai Lapok* 25: 266–269.
- HULJÁK J. (1938): *Coronilla latifolia* és néhány más adat a Hegyaljáról. – *Botanikai Közlemények* 36: 325.
- HULJÁK P. (1997): Néhány újabb adat a Zempléni-hegység dendroflórájának ismeretéhez. – *Kitaibelia* 2: 44–45.
- JÁVORKA S. (1912): Az *Erysimum erysimoides* (L.) Fritsch csoportról. – *Magyar Botanikai Lapok* 11: 20–35.
- JÁVORKA S. (1925): *Magyar flóra (Flora Hungarica)*. – Stúdium, Budapest.
- JÁVORKA S. (1935): Újabb érdekes növényelőfordulások. – *Botanikai Közlemények* 32(1-6): 161–163.
- JÁVORKA S. (1937): *A Magyar flóra kis határozója*. 2. kiadás. – Stúdium, Budapest.
- KÁLLAYNÉ SZ. J. (2018): A bordapáfrány (*Blechnum spicant*) új előfordulási adata a Zempléni-hegységből. – *Aktuális flóra és vegetációkutatások a Kárpát-medencében XII*. Konferencia kötet, Debrecen, p. 72.
- KANITZ Á. (1862): *Reliquiae Kitaibelianae*. – Apud Guil. Braumüller, Bécs.

- KEVEY B. (2015): Adatok Magyarország flórájának és vegetációjának ismeretéhez X. – *Botanikai Közlemények* 102(1–2): 39–60.
- KEVEY B. (2017): Pótlások Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlaszához IV. – *Kitaibelia* 22(2): 358–382.
- KIRÁLY G. (szerk.) (2009): *Új magyar fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok.* – Aggteleki NPI, Jósvafő.
- KISS Á. (1939): Adatok a Hegyalja flórájához. – *Botanikai Közlemények* 36: 180–273.
- KRICSFALUSY V. & MIHALY A. (2009): Flora and vegetation of the Bodrog catchment area (International expedition to the Upper Tisza region. – *Thaiszia Journal of Botany* 19: 135–151.
- LAKATOS E. (1975): A szerencsi szigethegység és a határos Hernád-völgy növénytársulásai. – *Abstracta botanica* 3: 113–120.
- MARGITTAI A. (1933): Addimenta ad floram Carpatorum Septentrionali-orientalium. – *Magyar Botanikai Lapok* 32: 95.
- MARGITTAI A. (1938): Az Északkeleti-Kárpátok néhány érdekes növénye. – *Botanikai Közlemények* 35: 58–63.
- MARSCHALL Z. & TUBA Z. (2009): New botanical data to the northeastern margin of Hegyalja (Zemplén Mountains, Hungary). – *Thaiszia Journal of Botany* 19(1): 39–47.
- MARSCHALL Z. (2004): Az *Iris aphylla* subsp. *hungarica* (W. et K.) Hegi újabb előfordulása a Zempléni-hegységben. – *Acta Acad. Paed. Agriensis, Sectio Biologiae* 24: 39–42.
- MATUS G., ASZALÓS R., DOROTOVIC Cs., HANYICSKA M., HÜVÖS-RÉCSI A., MUSICZ L., MIGLÉCZ T., PAPP M., SCHMOTZER A., TÖRÖK P., VALKÓ O., VOJTKÓ A., HARMANN J., TAKÁCS A. & BALOGH R. (2019): Kiegészítések a magyar flóra ismeretéhez. – *Botanikai Közlemények* 106(1): 71–112.
- MATUS G., SRAMKÓ G., PAPP B. & LÓKÖS L. (2005): *Woodsia ilvensis* (L.) R. Br. új előfordulása az Eperjes-Tokaji-hegységben. – *Kitaibelia* 10 (1): 18–23.
- MATUS G., SZILÁGYI G. & TÓTHMÉRÉSZ B. (1993): A Gyertyánkúti-rétek rekonstrukciós terve. – Kutatási jelentés a BNP igazgatósága részére, Debrecen.
- MICHALKOVÁ E. (1999): *Erysimum pallidiflorum* Jáv. (Brassicaceae) na Slovensku. – *Ochrana přírody* 17: 39–47.
- MIHÓK I. (2004): *A Long erdő Természetvédelmi Terület állapotfelvétele és kezelési terve.* – Diplomadolgozat, Sopron.
- MOLNÁR Cs. & JUHÁSZ M. (2016): Az alacsony libatop (*Chenopodium pumilio* R.Br.) Zuglóban és új adatok Északkelet-Magyarország idegenhonos fajainak elterjedéséhez. – *Kitaibelia* 21(2): 221–226.
- MOLNÁR Cs. & TÜRKE I.J. (2007): Adatok az Eperjes-Tokaji-hegylánc déli felének növényvilágából. – *Kitaibelia* 12(1):108–115.
- MOLNÁR Cs. (2014): Florisztikai adatok a Harangod és a Dél-Cserehát löszvidékéről. – *Kitaibelia* 19(1): 105–113.
- MOLNÁR Cs., HASZONITS Gy., MALATINSZKY Á., KOVÁCS G. K., KOVÁCS G., NAGY T., MOLNÁR V. A. & TAKÁCS A. (2017): Pótlások Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlaszához III. – *Kitaibelia* 22(1): 122–146.
- MOLNÁR Cs., HASZONITS Gy., MALATINSZKY Á., SÜVEGES K., BALOGH L., NAGY T., HORVÁTH S. & HUDÁK K. (2018): Pótlások Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlaszához VI. – *Kitaibelia* 23(1): 87–102.
- MOLNÁR Cs., HASZONITS Gy., PINTÉR B., KORDA M., PEREGRYM M., NÓTÁRI K., MALATINSZKY Á., TOLDI M. & BERÁNEK Á. (2019): Pótlások Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlaszához IX. – *Kitaibelia* 24(2): 253–256.
- MOLNÁR Cs., LENGYEL A., MOLNÁR V. A., NAGY T., CSÁBI M., SÜVEGES K., LENGYEL-VASKOR D., TÓTH Gy. & TAKÁCS A. (2016): Pótlások Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlaszához II. – *Kitaibelia* 21(2): 227–252
- MOLNÁR V. A. (2011): *Magyarország orchideáinak atlasza.* – Kossuth Kiadó, Budapest 504 pp.
- MOLNÁR V. A., VLCKO J., PELLES G. & FARKAS S. (2000): *Epipactis albensis* Novakova & Rydlo a Zempléni-hegységben. – *Kitaibelia* 5(2): 369.
- NAGY G. (2011): *Mogyoróska és környéke. A Regéc-Mogyoróskai kismedence növényvilága és Mogyoróska múltjának bemutatása a történeti földrajz szemszögéből nézve.* – Saját kiadás, Mogyoróska.
- NAGY J., SZERDAHELYI T., GÁL B., CZÓBEL Sz., SZIRMAI O., TUBA Z., CSERHALMI D. & ÜRMÖS Zs. (2006): Új növénytársulások a magyarországi Bodrogtóközben: előzetes közlemény. – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 30: 63–69.

- NAGY T., BÓDIS J., BIRÓ É., GERNER G., SIMON Zs., SZABÓ I. & TAKÁCS A. (2018): Magyar herbáriumok 16. A keszthelyi Georgikon Kar herbárium (GK). – *Botanikai Közlemények* 105(2): 223–230.
- NAGY T., TAKÁCS A. & BÓDIS J. (2016): Magyar herbáriumok 15. A keszthelyi Balatoni Múzeum herbárium (KBM). – *Botanikai Közlemények* 103(2): 213–226.
- NIKLFELD H. (1971): Bericht über die Kartierung der Flora Mitteleuropas. – *Taxon* 20(4): 545–571.
- NÓTÁRI K., NAGY T., LÖKI V., LJUBKA T., MOLNÁR V. A. & TAKÁCS A. (2017): Az ELTE Fűvészkert herbárium (BPU) – *Kitaibelia* 22(1): 55–59.
- PATALENSZKY N. (2012): *Védett növények új előfordulási adatai a Zempléni-hegység nyugati részén.* – Kutatási jelentés, „Nemzeti Kiválóság Program” - TÁMOP.
- PELLES G. (1997): Karcsú nőszőfű (*Epipactis gracilis* B. & H. Baumann) a Sátor-hegységben. – *Kitaibelia* 2: 38.
- PENKSZA K. & SALAMON G. (1997): Adatok a Cserehát, a Bódva-völgy és a Rakacai-völgymedence flórájához II. – *Kitaibelia* 2(2): 231–232.
- PENKSZA K. & SOMLYAY L. (1999): A *Geum rivale* L. felfedezése Magyarországon. – *Kitaibelia* 4(2): 273–275.
- PIFKÓ D., SOMLYAY L. & LÖKÖS L. (2003): Adatok a Zempléni-hegység flórájához. – *Kitaibelia* 8(1): 187.
- RÉV Sz., PAPP M., LESKU B. & BUDAY A. (2006): A bátorligeti Fényi-erdő flórája. – *Kitaibelia* 10(1): 48–64.
- SIMKOVICS L. (1877): A Tokaj-Hegyalja néhány növényéről. – *Magyar Növénytani Lapok* 1(10): 165–167.
- SIMON T. (1971): Mohagazdag szilikátsziklagyeppek a Zempléni-hegységben. – *Botanikai Közlemények* 58(1): 33–45.
- SIMON T. (1977): A Zempléni-hegység északi részének védendő flóra különlegességeiről. – *Abstracta Botanica* 5: 57–63.
- SIMON T. (1992): *A magyarországi edényes flóra határozója.* – Tankönyvkiadó, Budapest.
- SIMON T. (2005a): Botanikai útinaplóim Zempléni-hegységi adatai (1954–1967). – *Kanitzia* 13: 11–28.
- SIMON T. (2005b): Adatok a Zempléni-hegység flórájához (1950–1980) és a Carpathicum flóráhatár kérdése. – *Botanikai Közlemények* 92(1-2): 69–84.
- SIMON T. (2006): A Zempléni-hegység botanikai értékei. – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 30: 407–414.
- SIMON T., MATUS G., PELLES G., TÓTH Z. & VOJTKÓ A. (2007): Növényvilág, növénytani értékek. In: BARÁZ Cs. & KISS G. (szerk.), *A Zempléni Tájvédelmi Körzet.* – Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, Eger.
- SOÓ R. & HARGITAI Z. (1940): A Sátorhegység flórájáról. – *Botanikai Közlemények* 37(3-4): 169–187
- SOÓ R. (1943): Előmunkálatok a Bükkhegység és környéke flórájához. – *Botanikai Közlemények* 40(3-4): 169–221.
- SRAMKÓ G. & MAGOS G. (2002): A *Woodsia ilvensis* (L.) R. Br. aktuális helyzete Magyarországon. – *Botanikai Közlemények* 89(1-2): 241.
- SZIRMAI O., NAGY J., GÁL B., CZÓBEL Sz., SZERDAHELYI T., CSERHALMI D., TUBA Z. & ÜRMÖS Zs. (2006): A magyarországi Bodrogeköz jellemző vízi és vízparti növénytársulásai. – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 30: 75–89.
- TAKÁCS A. & ZSÓLYOMI T. (2011): Adatok a Taktaköz flórájának ismeretéhez. – *Kitaibelia* 15(1-2): 25–34.
- TAKÁCS A., NAGY T., FEKETE R., LOVAS-KISS Á., LJUBKA T., LÖKI V., LISZTES-SZABÓ Zs. & MOLNÁR V. A. (2014): A Debreceni Egyetem Herbárium (DE) I.: A „Soó Rezső Herbárium”. – *Kitaibelia* 19(1): 142–155.
- TAKÁCS A., NAGY T., SRAMKÓ G., LOVAS-KISS Á., SÜVEGES K., LUKÁCS B. A., FEKETE R., LÖKI V., MALATINSZKY Á., E. VOJTKÓ A., KOSCSÓ J., PFLIEGLER WALTER P., NÓTÁRI K. & MOLNÁR V. A. (2016): Pótlások a *Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlaszához* I. – *Kitaibelia* 21(1): 101–115.
- TAKÁCS A., SCHMOTZER A. & SÜLYÖK J. (2013): Florisztikai adatok a Sajó–Hernád-sík területéről. – *Kitaibelia* 18(1-2): 73–88.
- TAKÁCS A., SÜVEGES K., LJUBKA T., LÖKI V., LISZTES-SZABÓ Zs. & MOLNÁR V. A. (2015): A Debreceni Egyetem Herbárium (DE) II.: A „Siroki Zoltán Herbárium”. – *Kitaibelia* 20: 15–22.
- TAKÁCS A., ZÁKÁNY A., GULYÁS G., KOSCSÓ J. & SRAMKÓ G. (2014): Florisztikai adatok a Tiszántúl északi pereméről – *Kitaibelia* 19(2): 275–294.
- THAISZ L. (1910): Adatok Abaúj–Torna vármegye flórájához. III. közlemény. – *Botanikai Közlemények* 9(4-5): 222–230.
- TUBA Z. (1994): A Bodrogeköz növényföldrajza. In: SIMON I. & BOROS L. (szerk.), *Észak- és Kelet-Magyarországi Földrajzi Évkönyv.* – Miskolc–Nyíregyháza, pp. 187–196.

- TUBA Z., SZIRMAI O., NAGY J., CZÓBEL SZ., CSERHALMI D., GÁL B., SZERDAHELYI T. & MARSCHALL Z. (2008): A Bodrogköz edényes flórája és annak jellemzői. In: TUBA Z. (szerk.), *Bodrogköz*. Lórántffy Zsuzsanna Szellemében Alapítvány, Gödöllő–Sárospatak, pp. 477–521.
- TÜRKE I.J., LONTAY L., SERFÓZÓ J., ZSÓLYOMI T., DROZD A. & PELLÉS G. (2020): Pótlások *Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlaszához* XI. Adatok a Tokaj–Zempléni-hegyvidékről és környékéről 25(2): *in press*.
- VAVRINEC M. (2016): *Geografické rozšírenie druhov rodu Cirsium na Slovensku*. – Universitas Masarykiana Brunensis, PhD thesis, Brno.
- VIRÓK V., FARKAS R., FARKAS T., RÓBERT Š. & VOJTKÓ A. (2016): *A Gömör–Tornai-karszt flórája – Enumeráció* – ANP füzetek 14. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság Jósvafő, 200 pp + CD melléklet.
- VIRÓK V., FARKAS R., SZMORAD F. & BOLDOGHNÉ SZÚTS F. (2004): Florisztikai adatok Borsod- Abauj-Zemplén-megye északi részéről I. – *Kitaibelia* 9(1): 143–150.
- VOJTKÓ A. (2008): Florisztikai adatok Észak-Magyarországról. – *Kitaibelia* 13(1): 55–61.
- WAGNER J. (1922): Néhány újabb adat hazánk flórájához. – *Botanikai Közlemények* 20(1-3): 84–85.

Világháló oldalak

- [1] <https://floraatlasz.uni-sopron.hu/>
[2] <http://anp.nemzetipark.gov.hu/terinformatika-adatbazis-letoltes>

Béérkezett / received: 2019. 03. 14. • Elfogadva / accepted: 2019. 11. 04.